הקרן
לשיקום
מחצבות

דו"ח פעילות
לשנת 2022

תוכן עניינים

דברי פתיחה

אילן נסים, יו"ר הקרן 4

מחצבת צפת - קרית חב" ד 30מחצבת האגמים נשר 32מחצבת יבנאל 34מחצבת שגב 36מחצבת חצור הגלילית 38

מפת שיקומים אזור המרכז

40מחצבת שהם 42

מחצבת הרטוב - מערת הנטיפים 44מחצבת שהם בתחום יער קק"ל 46מחצבות מגדל צדק - שבילי טיול ומצפורים - שלב ב ' 48מחצבת כרמי יוסף 50

מפת שיקומים אזור הדרום

52מחצבת נחל רביבים - קטע תאו"ס 54מחצבת המכתש - באר שבע 56מחצבת תום ותומר - שלב ב' 58מחצבת יד נתן 60מחצבות נחל ניצנה 62

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט 64

מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - צומת

דברי פתיחה

מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן 5

חברי הנהלת הקרן ובעלי התפקידים 6

סקר מחצבות נטושות

לי קמחי, אדריכלית הקרן 8

התפיסה התכנונית בשיקום מחצבת האגמים נשר

ברברה אהרונסון, אדריכלית נוף

ומיכל דוקרסקי, אדריכלית 10

מחצבת מג'ד אל כרום זום אין 14

מפת שיקומים אזור הצפון 18

מחצבת מג'ד אל כרום 20

מחצבת יחיעם 22

מחצבת בית אל פא 24

מחצבת לגמון בלוחמי הגטאות 26

מחצבת חורפייש 28

הכניסה 66

מחצבת צאלים 68

מחצבת נחל ניצנה - קטע באר מילכה 70
מחצבת יסודות 72
מחצבת שדרות 74
מחצבת ניצן 76
מחצבת יד מרדכי 78

מיתוג הקרן לשיקום מחצבות 80
ממחצבות לחוויות 82
חוק חופש המידע 84
דוח הכנסות והוצאות שנת 2202 86

נספחים
נספח 1 שיקום מחצבות - חלק י"ג 88
נספח 2 תקנות המכרות 92
נספח 3 תוספת תשלומי ם לקרן 94
נספח 4 מדיניות הקרן 95

דברי פתיחה

אילן נסים, יו"ר הקרן

פעילות הקרן לשיקום מחצבות המתפרסת ממלכיה שבצפון ועד אילת בדרום הובילה מאז הקמתה בשנת 1978 לשיקומן של מאות מחצבות בכל רחבי הארץ.

המודעות הגוברת להחזרת משאבי הטבע לרשות הציבור לא נעלמה מעיננו, ולאורה גובש חזון הקרן הקובע כי הקרן תפעל לשיקום מחצבות נטושות, על פי עקרונות פיתוח בר קיימא לטובת רווחת הציבור והסביבה .

השיקום יבוצע בשקיפות ובשיתוף פעולה עם הרשות הציבורית המקבלת את האתר לאחריותה בגמר השיקום.

הקריטריונים המרכזיים להם ניתנת עדיפות בהליך השיקום כוללים את נושא הקירבה למגורים, גודל אוכלוסייה, רמת הפגיעה בקרקע, נצפות, פריפריה, זמינות, קבלת אחריות וייעוד השטח המשוקם.

במהלך שנת 2022 הרחבנו את היקפי שיתופי הפעולה לצד חשיפת פעילות הקרן לשלטון המקומי ולשורה של רשויות סטטוטוריות במטרה להגדיל את צבר הפרויקטים שישוקמו ויונגשו לציבור.

אחד הפרויקטים מחממי הלב שעבודת השיקום בו הסתיימה בשנה החולפת הוא מחצבת מג'ד אל כרום שבבקעת בית הכרם בו עבודות השיקום כללו פיתוח אזור היער הסמוך במטרה שיוכל לקלוט קהל בתחום שטח המחצבה המשוקמת.

בימים אלה אנו נמצאים בעיצומן של עבודות הסקר למיפוי כל המחצבות הנטושות ברחבי הארץ מתוך כוונה לגבש בהמשך תוכנית מקיפה וארוכת טווח לשיקומן על פי עקרונות וחזון הקרן.

דברי פתיחה

מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן

לסיום דברי אבקש להודות לחברי הנהלת הקרן, מנהל הקרן מיכאל חרל"פ, עובדי הקרן והיועצים על עבודתם המסורה והמקצועית.

בברכה
אילן נסים, יו"ר הקרן לשיקום
מחצבותלצד פעילותה השוטפת של הקרן לשיקום מחצבות בכל רחבי הארץ העמקנו בשנת 2022 את הקשר עם הציבור במסגרתו קידמנו לראשונה את פתיחתם לציבור של מספר אתרים משוקמים בשיתוף הרשויות הרלבנטיות במהלך חופשות חול המועד סוכות ופסח.

במהלך שנת 2022 עסקנו באופן מעמיק בעדכון סקר המחצבות הנטושות, לצורך כך נבחרו מספר חברות לביצוע סקר מקיף אשר יסייע לקרן לעדכן את תוכנית העבודה הרב שנתית בכל הקשור לשיקומי מחצבות.

במהלך השנה שחלפה, קידמנו באופן אינטנסיבי את שיקומן של מספר מחצבות בהן: רביבים, תום ותומר ,בית אלפא וכו'. העבודות בהן צפויות להסתיים במהלך שנת 2023. אחד הפרויקטים המרכזיים שקודם השנה הוא שיקום מחצבת המכתש בלב העיר באר שבע, אשר עמדה נטושה עשרות שנים ושתהווה כעת עוגן מרכזי בפיתוח המרחב הציבורי בשכונה ד' שבעיר.

השנה גם העמקנו את הקשר המקצועי עם השלטון המקומי ורשויות סטטוטוריות נוספות דוגמת קק"ל ורט"ג .קשר זה הינו מרכיב חשוב להוצאתם לפועל של פרויקטים משותפים בדגש על תחזוקתם לאורך זמן לאחר סיום עבודות השיקום ופתיחת האתר המשוקם לציבור.

אבקש להודות לחברי הנהלת הקרן על העבודה המשותפת, הגיבוי וההכוונה, וכן לעובדי הקרן המסורים על עבודתם המקצועית ועל כך שרואים בעבודתם שליחות לטובת הציבור.

בברכה,

מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן לשיקום מחצבות

חברי הנהלת הקרן ובעלי התפקידים

מר נסים אילן	משרד האנרגיה והתשתיות	יו"ר הנהלת הקרן הנוכחי
מר ליפשיץ יחזקאל	משרד האנרגיה והתשתיות	יו"ר ההנהלה עד יוני 2022
מר ורטהיים עידן	רשות מקרקעי ישראל	חבר הנהלה - מרכז פעולות ההנהלה
מר שחאדה שארבל	משרד האנרגיה - המפקח על המכרות	חבר הנהלה
גב' ויטלזון חנה	משרד הפנים	חברת הנהלה
גב' זכאי זהר	רשות הטבע והגנים	חברת הנהלה
ד"ר קרני אוהד	המשרד להגנת הסביבה	חבר הנהלה - נוכחי
מר זס"ק אלון	המשרד להגנת הסביבה	חבר הנהלה - עד יוני 2022
גב' ברונשטיין עינת	קרן קיימת לישראל	משקיפה
מר מנדלביץ' שמוליק	נציג איגוד החוצבים	משקיף

מר חרל"פ מיכאל	הקרן לשיקום מחצבות	מנהל הקרן לשיקום מחצבות
עו"ד קנולר מירב		יועצת משפטית - הקרן לשיקום מחצבות

רו"ח שהם ירדנה	חשבת הקרן לשיקום מחצבות
רו"ח נבון קובי	מבקר פנים

סקר מחצבות נטושות

לי קמחי
אדריכלית הקרן לשיקום מחצבות

לפני כשני עשורים ערכה הקרן סקר מחצבות נטושות שמיפה מעל 1000 אתרים ברחבי המדינה שכללו מפגעי חציבה. אחוז גבוה מהאתרים שהתגלו היו מחפורות או בורות שהיקפם מספר דונמים ספורים. המידע הוטמע באתר govmap והוא זמין לעיון הציבור תחת שכבת "מחצבות נטושות". מאז, השתנו פני השטח, אתרים שונים שוקמו ועלה צורך בעדכונו של הסקר. בסוף שנת 2021 פרסמה הקרן מכרז פומבי לעריכת סקר מחצבות מקיף הכולל סקירת אתרים נטושים וכן פעילים בהם עדיין חוצבים.

כהליך מקדים ערכנו בקרן סקירה וסיווג פנימי של נתוני הסקר הקיים ותייגנו אתרים ששוקמו משכבר בשנים שחלפו. בנוסף פנינו לרשויות מוניציפאליות, רשויות ניקוז, רט"ג, קק"ל ועוד בבקשה כי יעבירו לידינו מידע אודות אתרי חציבה נטושים נוספים בשטחן. מאגף מחצבות ומכרות במשרד האנרגיה קיבלנו נתונים אודות מחצבות פעילות.

במכרז הוגדרו ההליכים והמשימות המבוקשות וכן הרכב צוות סוקרים בינתחומי בו גיאולוג ,אדריכל נוף, מתכנן ואיש GIS.

הוגדרו תחומים מדויקים לגביהן יש לפרט מידע בין אם בהיבטים תכנוניים סטטוטוריים, גיאולוגיה, תיאור פיזי של האתר, מיקומו והגישה אליו ונתונים אודות היבטים סביבתיים כגון צמחייה, ניקוז, האם קיימת צמחיה פולשנית ועוד .

הליך הסקר מבוסס על שלושה שלבים: תחילה עבודה משרדית הכוללת הכנה מקדימה ואיסוף מידע הזמין באתרים ומערכות מידע גיאוגרפיות רשמיות. לאחר מכן יוצא הצוות לסיור שטח ,שם נבחן ומאומת מידע באופן פיזי ומתועד בעזרת תמונות. המידע שנאסף מוזן בזמן אמת למערכת GIS. בשלב השלישי הדגש הוא על עריכה ועיבוד הנתונים במשרד והצוות מתכנס לדיון מסכם וגיבוש המלצות לשיקום .

הסקר הותנע במהלך שנת 2022 והשלמתו צפויה כמתוכנן בסוף שנת 2023. אחת למספר שבועות אנו עורכים פגישה בקרן להצגת הממצאים שנאספו ודנים בהם. לאחר מכן הקבצים מועברים לבקרה פרטנית.

בסקר הנוכחי שכבות הסקר והמידע מוטמעים ישירות למערכת GIS שהיא תוספת חדשה לארגז הכלים הקיימים בידי הקרן. המידע ישמר במערכת באופן שיאפשר לעבד את

לעת .

באתר הקרן לשיקום מחצבות .

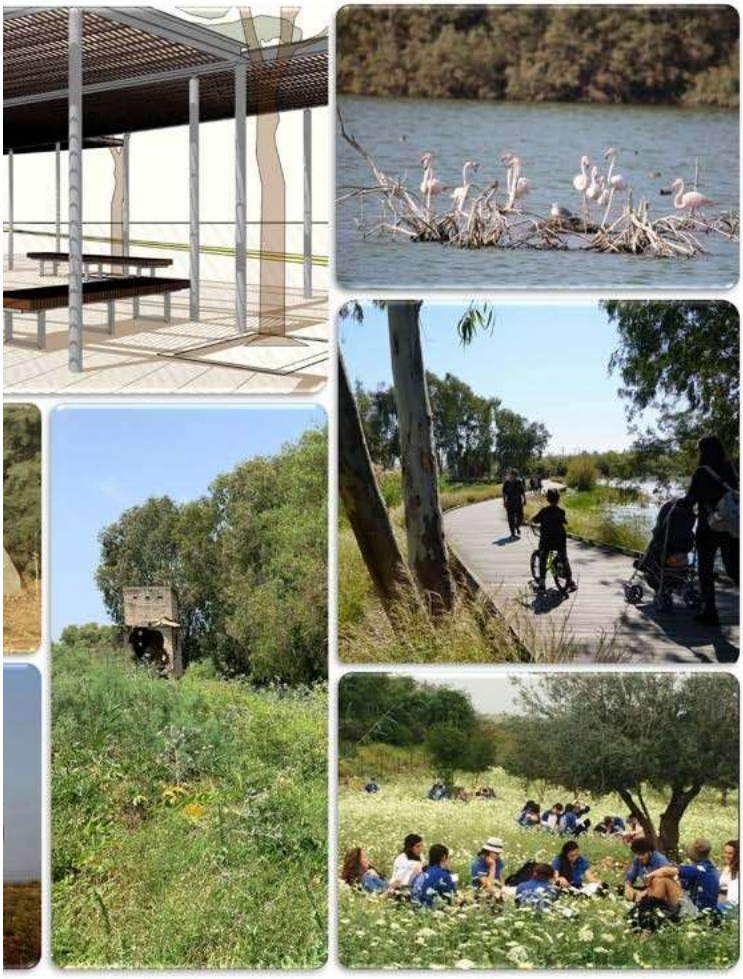
לצד תוצרי סקר מחצבות נטושות, אשר ירכזו עבור הקרן מידע עכשווי וזמין אודות בנק האתרים לשיקום , אנו עורכים בקרן שיכבה חדשה של מחצבות משוקמות . שיכבה זו תציג פריסה גיאוגרפית ונתונים על כלל אתרי החציבה ששיקמה הקרן לאורך השנים, בכוונתנו כי שיכבה זו תהיה דינמית ותתעדכן מעת

הנתונים ולנתחם לצרכים השונים של הקרן. הסקר החדש יפורסם לאחר שתסתיים עריכתו וניתן יהיה לגשת אליו דרך קישור ל- GIS

כבר בשלב זה הסקר מסייע במיקוד, סימון פרויקטים פוטנציאליים וזיהוי אתרים בעלי קשר מרחבי בינהם. אנו מצפים כי הסקר יעמוד לרשות הקרן ככלי עזר בקבלת החלטות, שליפת נתונים והכנת תכנית העבודה.

נעדכן בשנה הבאה!

התפיסה התכנונית בשיקום

באתר בו מתוכנן פארק האגמים של נשר נוצרו במהלך השנים, כתוצאה מפעילות כרייה של מפעל המלט 'נשר', שני אגמים קבועים בשטח של יותר מ- 500 דונם.

עבודות כריית ה"מחפרים", הביאו לפגיעה במי התהום ולעלייתם. כך התהווה אגם של מים מליחים. מדרום לו התבסס אגם של מים מתוקים בו נאגרים מי נגר מהסביבה ומים הגולשים מנחל הקישון הסמוך.

עם תום הכרייה ולאורך שני עשורים התרחש במקום תהליך של שיקום טבעי סביב האגמים .ביום בריכות נשר, במיוחד הצפונית, המליחית ,המושכת אליה מדי עונת נדידה אלפי ציפורים ,הינן בעלות ערכיות אקולוגית גבוהה במיוחד ,בית למגוון מינים של בעלי חיים וצמחים, חלקם בסכנת הכחדה.

בבסיס התפיסה התכנונית של הפארק עומדים שימור ופיתוח החוזקות הקיימות באתר:

- מבטים פתוחים למרחוק, המותירים רושם עז של נוף פראי ויפהפה.
- רוח המקום הייחודית שבה היסטוריה תעשייתית, נוף מעשה ידי אדם, וטבע שלובים יחדיו.
- מקור לגאווה מקומית.
- איגום מים בקנה מידה משמעותי ברמה כלל ארצית, המאפשר קיום בית גידול חיוני לציפורים בפרט ולמגוון בעלי חיים בכלל, לצד אתר ייעודי לפעילויות ספורט מים ונופש.
- חוליה ברצף השטחים הפתוחים לאורך נחל הקישון, בעלת פוטנציאל לשילוב פרוגרמות עירוניות ובין עירוניות, ברמה המטרופולינית והאגנית.

כתולדה של מאפיינים אלו, התכנית מבקשת לענות על המטרות הבאות:

- שיקום השטח תוך מתן דגש לנושאי קיימות ואקולוגיה ע"י רתימת מרכיבי המרחב וחיזוקם

כנקודת מוצא בתכנון; פיתוח מיקרו-אקלים ידידותי לקהל ולסביבה ע"י שימוש בצמחייה ותשתית צל משמעותית; התאמת התכנון לשינויים הדינמיים בנוף בין עונות השנה.

- הזדמנות להתחדשות ע"י חשיפת המתחם המגודר ופיתוחו לטובת הציבור הרחב; הפיכת משטח עזוב למוקד משיכה; מתן פרשנות מחודשת לנוף התעשייתי כמענה לצרכי ההווה.
- חיזוק מעמד העיר תוך יצירת מרחב אטרקטיבי למגוון קהלים; מינוף משאב יקר ערך ומקור גאווה מקומית לתושבי נשר, מטרופולין חיפה וכלל תושבי ישראל; היצע פעילויות עשיר.
- עידוד מעורבות ויזמות לטובת העצמה חברתית וקהילתית ויצירת מגוון שיתופי פעולה ;הרחבת מעגלי ההשפעה והעשייה של קהילות תושבי העיר; כר לפיתוח פסטיבלים ואירועי תרבות.
- קיום קישוריות והמשכיות תוך הבטחת מעבר רציף לציבור לאורך נחל הקישון וחיבור לפרויקטים סמוכים; חיבור תחבורתי אל הפארק וממנו; פיתוח מערך שבילי הולכי רגל ואופניים בין השימושים השונים בתחום הפארק.

התכנון מגדיר את מרבית השטח כאקסטנסיבי ובעל אופי טבעי, כאשר ליבת הפארק ומוקדי הפעילות האינטנסיביים מרוכזים באזורים המופרים הסמוכים לכביש 57.

בימי פעילות המחצבה, החציבה והכרייה נעשו בשלבים: ראשית נחפר האגם הקטן, לאחר מכן האזור שהוא כיום בליבת הפארק ולבסוף אזור האגם הגדול. עודפי החפירה של האגם הגדול

הסתרה ויזואלית וחציצה אקוסטית בין כביש 75 לאגם הצפוני ומעניק נקודות מבט חדשות על הסביבה . ברחבי הפארק משובצות רחבות תצפית ופרגולות ומסתור בנוי לצפייה בציפורים. סוללת עפר, שריד לפעילות המפעל, מובילה את המבקרים למרכז האגם הצפוני לתצפית צפרות

נערמו כמילוי חוזר באזור ליבת הפארק. השיקום המוצע משנה את שיפוע החציבה התלול מ 1:1 ל- 1:3 ומגדיר דופן מפותלת לחלקו הדרומי של האגם הגדול, באזורים נבחרים, כולל שתילה של מיני צמחיית מים וגדות שנבחרו ע"י רט"ג. אפיון זה של הגדות מעניק יתרונות אקולוגיים ומאפשר גישה קרובה ונוחה יותר של המבקרים לשולי האגם.

עיצוב הטופוגרפיה בפארק מייצר נוספת. הקצה הצפוני של הסוללה נותק ליצירת אי במרכז האגם המיועד לציפורים בלבד.

שתילה מרובה של צמחיה טבעית הכוללת שיחים, עצים מקומיים וצמחיית מים לאורך הגדות הממותנות, מדגישה את האופי הטבעי של המקום. במוקדים האינטנסיביים ישתלו עצי צל, צמחי תרבות ודשא. שבילי הולכי רגל ורוכבי אופניים מקיפים את האגמים ומתחברים לשביל הקיים המלווה את נחל הקישון.

זכר לעבר התעשייתי נשמר בשרידים של אלמנטים תעשייתיים הפזורים ברחבי השטח ,בשימוש חוזר בשילוט קיים ובגבעת הפסלים הקיימת.

מוקדי הפעילות האינטנסיביים כוללים מתחמים של ספורט מים, מתקני משחק וכושר, רכיבה

אתגרית, כדורעף חופי, אזורי פיקניק ומנגל
,מתחם אוהלים, אמפי ומדשאה רחבת ידיים.

מחצבת מג'ד אל כרום

זום אין

לישוב מג'ד אל כרום)תפארת הכרמים(היסטוריה עשירה הכוללת חקלאות משגשגת שנשענה על גידולי שדה המפארים מזה מאות שנים את נופי בקעת בית הכרם.

בישוב פעלה במשך שנים מחצבה ששימשה לצורך הפקת חומרים המשמשים לבנייה .פעילות המחצבה הופסקה בסוף שנות ה-09 של המאה הקודמת ומאז נצפתה כפצע בנוף ההררי של האזור. במסגרת ההחלטה על שיקום המחצבה חברו לקרן לשיקום מחצבות שורה של שותפים: קרן קיימת לישראל)שהשטח נמצא בתחומה(, מועצה מקומית מג'ד אל כרום, ואשכול רשויות בית הכרם. הקרן הצליחה ,בפרק זמן קצר יחסית)כשנה מרגע תחילת ביצוע העבודות(, להפוך שטח נטוש שהיווה מטרד לתושבי האזור – לפארק פתוח ומונגש לציבור הכולל פינות מרגוע, שולחנות לפיקניק ,שבילים לטיולים רגליים וחניון, תוך שימת דגש על כך שישמש בסיום השיקום מוקד למפגש חברתי של האוכלוסייה המקומית .

בטקס חנוכת המחצבה המשוקמת, בנוכחות חברי הנהלת הקרן לשיקום מחצבות, נציגי קרן קיימת לישראל, ראש המועצה המקומית ונכבדים ממועצה מקומית מג'ד אל כרום ,אשכול רשויות בית הכרם ועוד, ציין יו"ר הקרן לשיקום מחצבות, מר אילן נסים, כי מחצבת מג'ד אל כרום מהווה דוגמה חיה ליישומו בפועל של חזון הקרן במסגרתו מחזירים את משאב הקרקע חזרה לציבור ולטובתו לאחר ששימש במשך שנים כמפגע סביבתי.

הקרן לשיקום מחצבות השקיעה בשיקום ופיתוח האתר כ- 5.2 מיליון ₪. פרויקט זה הוא אחד מעשרות פרויקטים אותם מקדמת הקרן כיום ברחבי הארץ. הקרן תמשיך לפעול בכל הארץ ולקחת חלק בשיקום פניה ונופיה של מדינת ישראל .

ראש מועצת מג'ד אל כרום, מר **סלים סליבי**, ציין בדבריו בטקס את שיתוף הפעולה בין המועצה לקרן לשיקום מחצבות החל מההחלטה על היציאה לשיקום עובר בהליך התכנון המשתף ובהמשך בביצוע העבודות בפועל, והדגיש שללא הסיוע של הקרן, הפרויקט לא היה יוצא לפועל.

מנהל אזור גליל מערבי - כרמל בקרן קיימת לישראל מר שלי בן ישי, ציין בדבריו את התהליך המובנה בין הקרן לשיקום מחצבות לקק"ל ויתר השותפים והוסיף כי הפנינה הנוכחית במג'ד אל כרום יכולה להוות דוגמה לאופן בו ניתן לשתף פעולה לטובת הציבור במקומות נוספים ברחבי הארץ.
האדריכלית יעל בר מאור שליוותה את פרויקט השיקום מטעם הקרן ציינה כי המקום שימש בעבר כמחצבת אבן שכבות ועל כן כל הפיתוח והשיקום נעשה באמצעות החומר המקומי של אבן שכבות, לרבות הקירות והשבילים. התכנון היה בנוי על הטופוגרפיה הקיימת במטרה להשתלב כמה שיותר בטופוגרפיה הטבעית .

סיכם את האירוע מר מיכאל חרל"פ, מנהל הקרן לשיקום מחצבות שאמר כי פרויקט שיקום מחצבת מג'ד אל כרום הוא בשתי מילים:

"ממטרד למשאב". מיכאל הסביר כי פצע נופי שהיווה מטרד לציבור הפך בסיום התהליך לפנינה מונגשת לטובת אותו

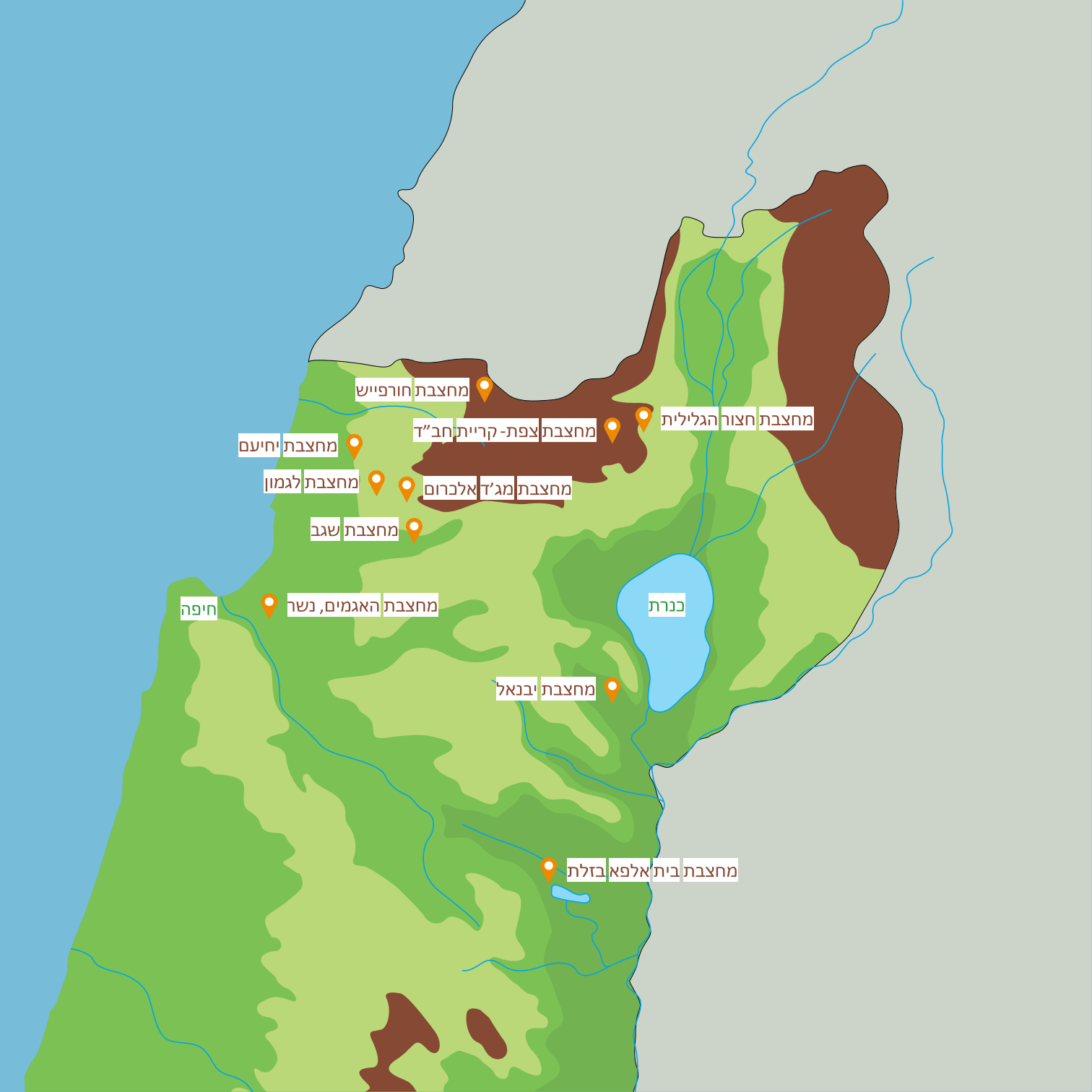
ציבור לרבות מערכת החינוך המקומית שתוכל לעשות בו שימוש למפגשים ואירועים כרצונה.

מפתשיקומים

מחצבת חורפיש
מחצבת חצור הגלילית
מחצבת צפת- קריית חב"ד
מחצבת יחיעם
מחצבת לגמון
מחצבת מג'ד אלכרום
מחצבת שגב
חיפה
מחצבת האגמים, נשר
כנרת
מחצבת יבנאל
מחצבת בית אלפא בזלת

במסגרת עבודות שיקום מחצבת מג'ד אל כרום, בוצעו עבודות לפיתוח אזור היער שיוכל לקלוט קהל בתחום המחצבה. השיקום מאפשר פעילות פנאי ונופש ופעילות חינוכית תוך שמירה על ערכי הטבע במקום. במסגרת העבודות הוקמה רחבת התכנסות עם טראסות ישיבה ,לצד שולחנות פיקניק, נקודת תצפית, שביל

טיול היקפי, שילוט, גינון ונטיעות בסגנון בוסתן מסורתי.

מחצבת מג'ד אל כרום

הושלם ביצוע

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ,מועצה מקומית מג'ד אל כרום ואשכול בית הכרם, ומתפרס על פני 20 דונם, את התכנון הובילה אדריכלית נוף יעל בר מאור, סטודיו לאדריכלות נוף.

מחצבת יחיעם

בביצוע

במסגרת עבודות שיקום מחצבת יחיעם יוקם מאגר ויסות במעלה אגן ניקוז של נחל הגעתון לקליטת מי שיטפונות ומניעת הצפות בעיר נהריה. פרויקט יחיעם הוא מהמורכבים של הקרן בשנים האחרונות, והינו חלק מפרויקט לאומי להסדרת כל נושא השיטפונות באזור נהריה בהתאם להחלטת הממשלה .

צפון

הפרויקט נעשה בשיתוף משרד ראש הממשלה
,משרד החקלאות ורשות ניקוז גליל מערבי
,ומתפרס על פני 150 דונם, מתוכנן ע"י משרד
מ.רוזנטל מהנדסים בע"מ ואדריכל נוף ערן געש.

במחצבת בזלת בית אלפא הנמצאת בסמוך לקיבוץ בית אלפא, תבוצע הסדרה טופוגרפית של אזור החציבה לטובת שיקום נופי ושיקום חקלאי .

בשל חשיבות השטח הנמצא ברמת רגישות גבוהה מבחינת צומח וחי, ישוחזר מתאר פני הקרקע המקורי ויותאם לטופוגרפיה החדשה .במו כן, לצד שיקום המחצבה יבוצע שיקום נופי

באמצעות שימוש בצומח אופייני לאזור בשלוש שכבות הצומח: עצים, שיחים ועשבוניים ובני שיח ובתפזורת הקיימת במרחב המקומי .

מחצבת בית אלפא בזלת

בביצוע

הפרויקט נעשה בשיתוף עם רשות מקרקעי ישראל, מועצה אזורית גלבוע ורשות ניקוז ונחלים ירדן דרומי, והוא מתפרס על פני 120 דונם. מתוכנן ע"י אדריכלית הנוף דליה בולטנסקי.

מחצבת לגמון בלוחמי הגטאות

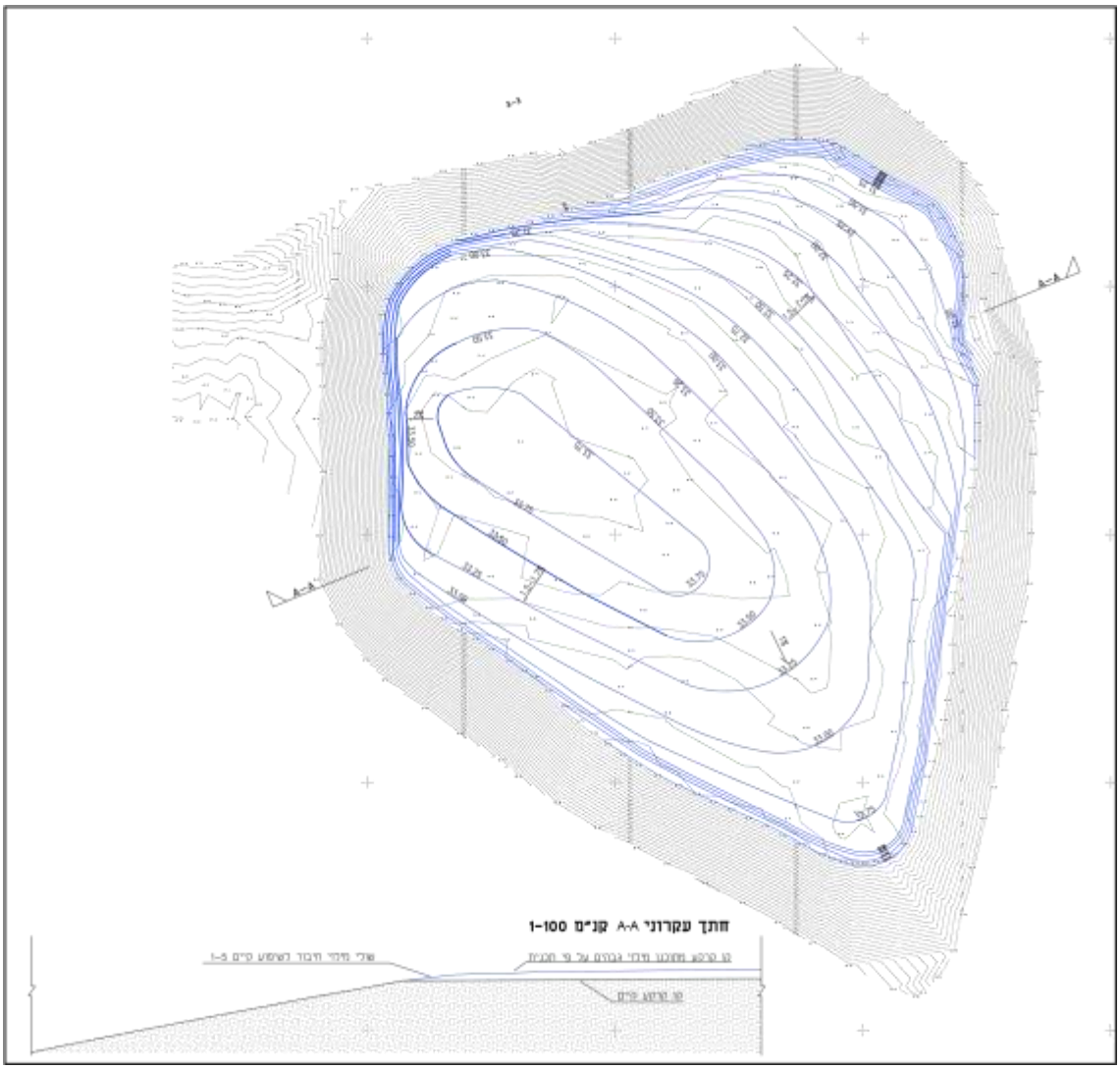
לביצוע בשנת 2023

במחצבת לגמון פעלה מטמנה. מטרת הפרויקט היא להפוך את המחצבה לאחר שהסתיימה ההטמנה לשטח חקלאי, בהתאם לתכנית ג/38111.

היקף הפרויקט הוא כ- 55 דונם, בשיתוף קיבוץ לוחמי הגטאות ומתוכנן ע"י אדריכלית הנוף לי קמחי .

צפון

חתך עקרוני A-A קנ"מ 1-100

מחצבת חורפייש

תכנון מפורט לביצוע

צפון

מחצבת חורפייש הינה מחצבת שיש הכוללת מחשופי סלע מרשימים בהם סותתו פסלים להצגת דימויים מסורתיים של התרבות הדרוזית .באתר המשוקם תישמר הצמחיה המקומית והאופי הייחודי ליצירת חלל של מוזיאון פיסול פתוח לצד מקומות התכנסות ושבילי טיול .

הפרויקט נעשה בשיתוף המועצה המקומית חורפייש, והוא מתפרס על פני 12 דונם. את העבודות מלווה המתכנן ערן געש, אדריכלות נוף ותכנון סביבתי.

מחצבת צפת קריית חב"ד

תכנון מפורט לביצוע

המחצבה נמצאת בלב העיר צפת, בתוכה נבנו בנייני מגורים ומבני ציבור בשני מפלסים בהתאם להפרשי הגבהים של קירות המחצבה. במסגרת עבודות הפיתוח מתוכננת הקמת שביל מדרגות ,תצפית לנוף הכוללת מקומות ישיבה, הסדרת שבילים קיימים וגינון. כל הפעולות יבוצעו תוך

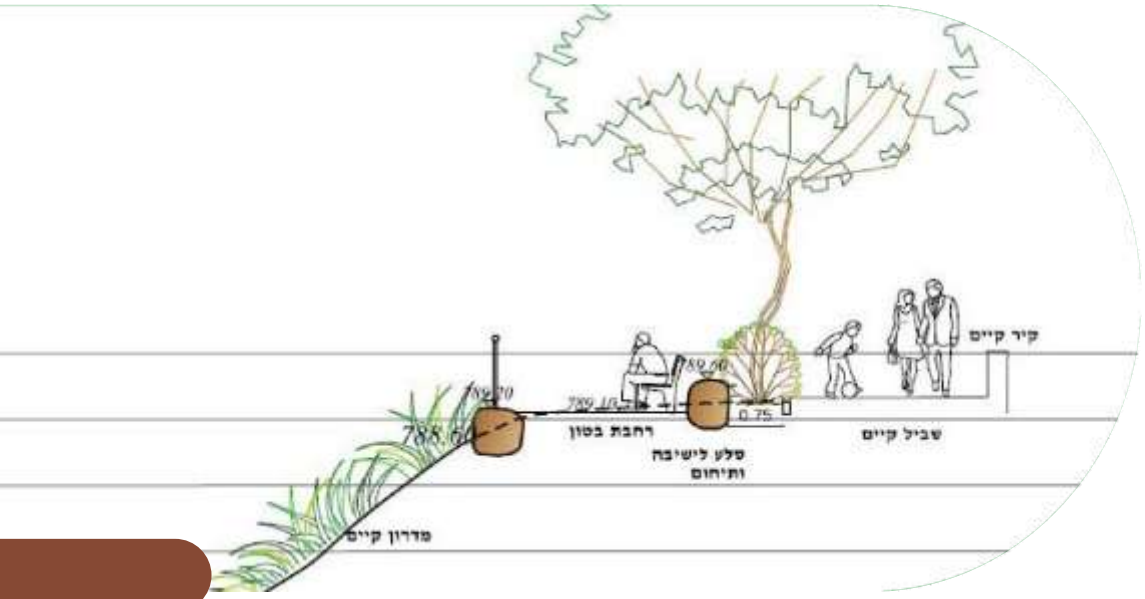
צפון

מתן פתרון בטיחותי לתושבים ולדיירים במקום .

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית צפת והוא מתפרס על פני 20 דונם. ביצוע העבודות מלווה על ידי המתכנן ערן געש אדריכלות נוף ותכנון סביבתי.

קיר קיים
שביל קיים
רחבת בטון
סלע לישיבה
ותיחום
מדרון קיים

מחצבת האגמים נשר, הינה מהמחצבות הגדולות שפעלו במדינת ישראל לאורך השנים .במסגרת שיקום המחצבות יוקם במקום פארק האגמים, פארק עירוני נרחב של העיר נשר עם פוטנציאל אזורי ואף ארצי. התכנית כוללת שבילי הליכה ואופניים באורך של כ-5 ק"מ ,

מדשאות, אזורי פיקניק, משחק וספורט, לצד אמפי לאירועים, מסתורי צפרות סביב האגם הצפוני ועוד.

מחצבת האגמים נשר

תכנון מפורט לביצוע

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית נשר, והוא מתפרס על פני שטח של 1500 דונם, אותו מתכנן משרד שלמה אהרונסון אדריכלים .

מחצבת יבנאל

ממתין להיתר בניה

מחצבת יבניאל נמצאת בצמוד לישוב. במסגרת השיקום יוסדרו המפגעים שנותרו בשטח המחצבה ויפותח בה פארק מרכזי עבור תושבי היישוב. הפארק יכלול אמפי תיאטרון פתוח ,אזורי פיקניק, מדשאות ושבילים, מתקני משחק ומסלול פאמפטראק .

צפון

הפרויקט נעשה בשיתוף עם מועצה מקומית יבנאל, והוא מתפרס על פני 16 דונם, מתוכנן ע"י משרד אדריכלות נוף טוך סרגוסי.

מחצבת שגב

הכנת תכנית מפורטת

מחצבת שגב נמצאת בתחום מועצה אזורית משגב בסמוך ליישוב רקפת. תחום השיקום מקיף כ-160 דונם וכולל בור חציבה עמוק ותלול. המטרה הינה לגבש תכנית סטטוטורית שתאפשר בהמשך את ביצוע השיקום המבוקש .הפרויקט נעשה בשיתוף עם מועצה אזורית משגב וועדה מקומית משגב. בוועדת ההיגוי

צפון

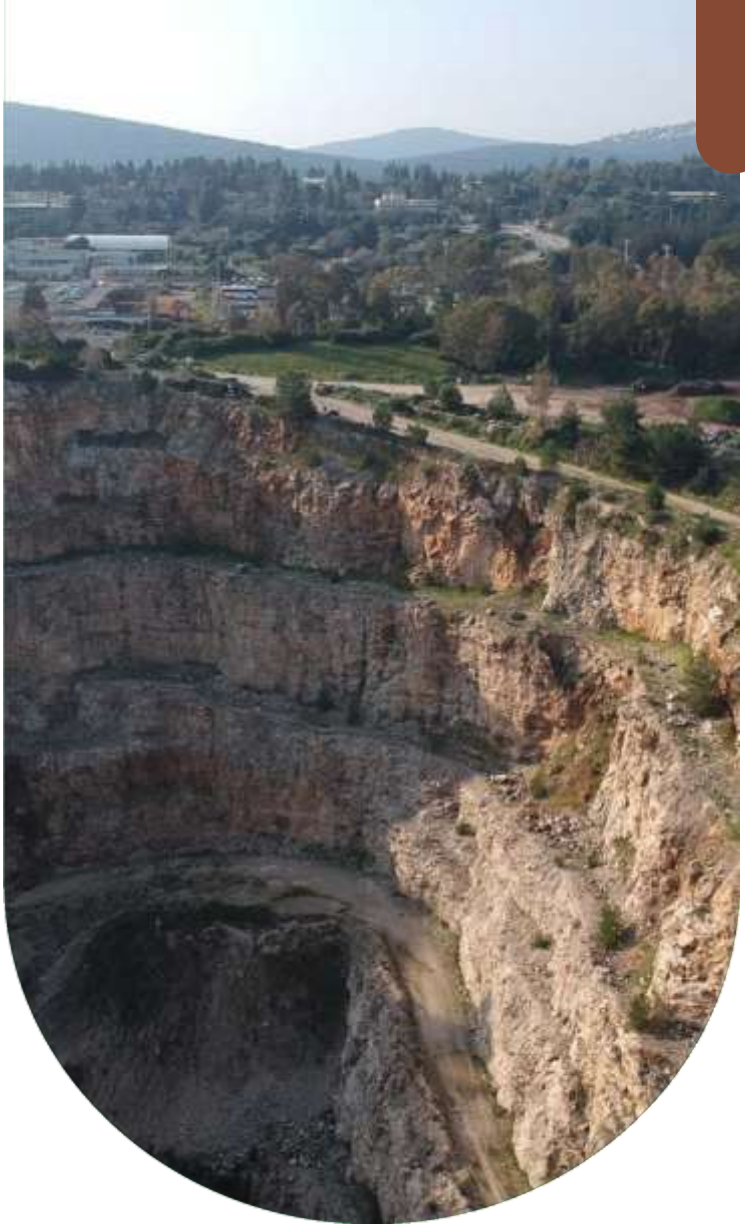
לגיבוש הפרוגרמה שותפים רמ"י וקק"ל .הפרוגרמה הראשונית כוללת שיקום נופי

,שטחי מסחר ותיירות, שימור מבנים, חיבור
ליערות סמוכים. מתכננים אדריכל נוף ערן געש

ואדריכל דני כהנא

.

מחצבת חצור הגלילית

הכנת תכנית מפורטת

צפון

הפרוגרמה לשיקום מחצבת חצור הגלילית משלבת פעילות פנאי, נופש וספורט ליצירת מוקד תיירותי. התוכנית תכלול הקמת תיאטרון פתוח, שיקום ופיתוח נופי, מסחר ואתר קמפינג שיהפכו את המחצבה לאחר שיקומה לאתר תיירותי שימושי, פתוח ונגיש לציבור.

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה מקומית חצור הגלילית, מתפרס על פני 120 דונם ומתוכנן על ידי איריס ענבר, ממשרד ענבר שמיר אדריכלים ואדריכלית נוף יסמין מחול.

מפתשיקומים

נתניה
תל אביב- יפו
מחצבות מגדל צדק:
שבילי טיול ומצפורים
שלב ב׳
מחצבת שהם
מחצבת שהם בתחום יער קק״ל
מחצבת כרמי יוסף
אשדוד
ירושלים
מחצבת הר טוב- מערת הנטיפים
בית שמש
אשקלון

מחצבת שהם

בביצוע

מרכז

מחצבת שהם נחצבה לפני עשרות שנים עוד מימי השלטון הבריטי, ושימשה עד לפני כעשור כמטווח פעיל. במסגרת עבודות השיקום המחצבה תהפוך לשטח ציבורי פתוח הכולל בין היתר אמפיתיאטרון, חניה, אזורי פיקניק ,טיילת לאורך מצוק המחצבה, שביל אופניים ומצפורים.

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה מקומית שהם ,ומתפרס על פני 25 דונם, התכנון נעשה על ידיברוס לוין משרד ק.ס.מ אדריכלים.

מחצבת הר טוב- מערת הנטיפים

תכנון מפורט לביצוע

במסגרת עבודות שיקום מחצבת הר טוב יורחב פיתוח הגן הלאומי. בשטחי המחצבה מתוכננים מרחב כניסה, דרכים וחניון שיאפשרו גישה נגישה לשטח המערה. לצד זאת יבוצעו עבודות לשיקום הנוף, הטופוגרפיה והניקוז במקום ויוכשר שטח לקליטת קהל וטיולים בתחומי המחצבה.

מרכז

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות הטבע והגנים
,מתפרס על פני 302 דונם, ומלווה על ידי
המתכננים דורון שינמן אדריכלים.

מחצבת שהם בתחום יער קק"ל

תכנון מפורט לביצוע

מרכז

המחצבה הינה מחצבת דולומיט נטושה ,והיא נמצאת בצמידות לפרויקט אמפי שהם .במסגרת עבודות השיקום יבוצע שיקום נופי ובטיחותי של האתר, נטיעות ופיתוח שבילים ,שילוט הכולל תוכן והסבר מפורט, לצד יצירת חיבור ליער שהם .

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ,מתפרס על פני 10 דונם, ומלווה על ידי המתכננים, ברוס לוין משרד ק.ס.ם אדריכלים.

מגדל צדק - שבילי טיול ומצפורים שלב ב'

תכנון מפורט לביצוע

מרכז

במסגרת עבודות השיקום תוכננו שבילי הליכה ורחבות לישיבה ותצפית לקישור בין מוקדי עניין ברחבי הגן הלאומי. שלב ב' מתמקד בחלקו המערבי והדרומי של הגן .

הפרויקט הוא בשיתוף רשות הטבע והגנים ,ופרוס על פני כ- 200 דונם. הפרויקט מתוכנן על ידי אסף קשטן ומירב בן נון ממשרד א.ב מתכננים.

מחצבת כרמי יוסף

הכנת תכנית מפורטת - הוגשה למחוזית

מרכז

בתוך הישוב כרמי יוסף נמצאת מחצבה נטושה .ועד התושבים והמועצה פנו לשיקום המקום כשטח ציבורי פתוח. בשלב זה מקודמת תכנית מפורטת לשינוי ייעוד הקרקע לשצ"פ .

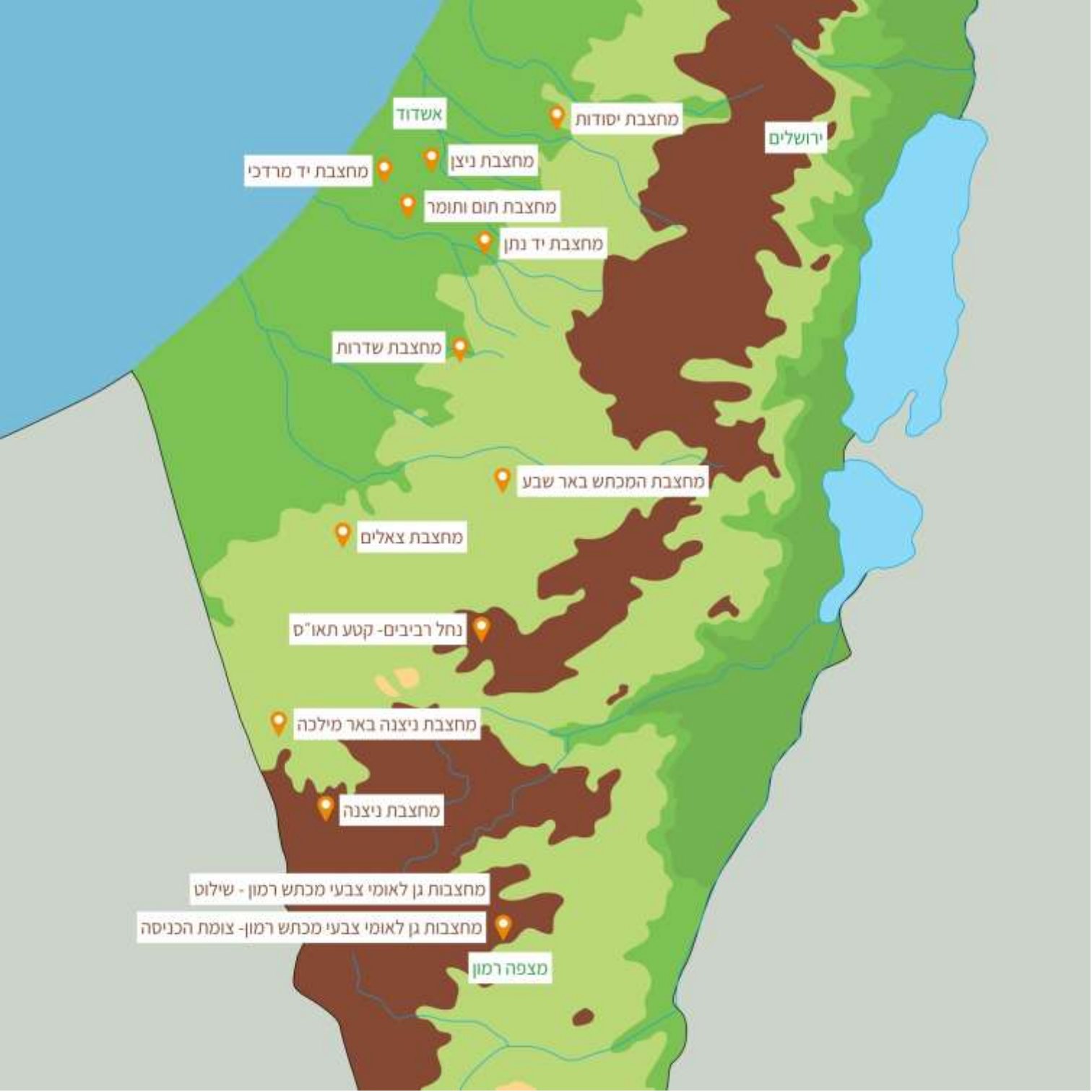
היקף השטח לשיקום הוא 8 דונם, הפרויקט נעשה בשיתוף עם המועצה האזורית גזר ומתוכנן ע"י אדריכלית איריס ענבר, ממשרד ענבר שמיר אדריכלים .

מפתשיקומים

אשדוד
מחצבת יסודות
ירושלים
מחצבת ניצן
מחצבת יד מרדכי
מחצבת תום ותומר
מחצבת יד נתן
מחצבת שדרות
מחצבת המכתש באר שבע
מחצבת צאלים
נחל רביבים- קטע תאו"ס
מחצבת ניצנה באר מילכה
מחצבת ניצנה
מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון - שילוט
מחצבות גן לאומי צבעי מכתש רמון- צומת הכניסה
מצפה רמון

מחצבת נחל רביבים - קטע תאו"ס

הושלם ביצוע

עבודות שיקום מחצבת נחל רביבים כוללו שיקום אזור החציבה המופר הנמצא בלב הנחל והכפר ביר הדאג'. במסגרת העבודות הוסדרה הזרימה בנחל על ידי מילוי בורות, עיצוב טופוגרפי המדמה את המורפולוגיה הטבעית של האזור והקמת סכרונים. בשטח הוקמו גם מספר לימנים עם נטיעות ונקודת תצפית לרווחת התושבים .

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות ניקוז שקמה בשור ומועצה אזורית רמת נגב, מתפרס על פני

כ 000,1 דונם ומלווה על ידי יעל בר מאור סטודיו לאדריכלות נוף ואלעזר במברגר – הידרומודול.

מחצבת המכתש - באר שבע

בביצוע

בלב שכונה ד' בעיר באר שבע עמדה נטושה במשך עשרות שנים מחצבה ענקית שהפכה עם הזמן למפגע סביבתי. במסגרת עבודות השיקום תהפוך המחצבה לפארק עירוני אינטנסיבי ורחב היקף שיונגש לרווחת תושבי השכונה והעיר .הפיתוח כולל טיילת היקפית, שבילים, אזורי ספורט ומשחק, גינון ובריכות נוי .

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף עיריית באר שבע
,מתפרס על פני 48 דונם, ומלווה על ידי
האדריכל אמיר לוטן, סטודיו MA.

מחצבת תום ותומר - שלב ב'

בביצוע

דרום

בתחום שטח המחצבה הנטושה נמצא אתר הנצחה. במסגרת העבודות יחובר השביל התחתון למערך שבילי הטיול הקיימים בגן, דבר שיאפשר למבקרים במקום הליכה ברצף בכל שטח האתר. במקום יותקנו שלטי תוכן והכוונה בשפה עיצובית ייחודית המותאמת למקום .

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית יואב ,מתפרס על פני 34 דונם, ומלווה על ידי משרד טוך סרגוסי אדריכלות נוף, רני פרייס - סטודיו Y.

Fossilized sand beds

שביל המחצבה
Quarry Trail
שביל סובב
Circular Trail

מחצבת יד נתן

בביצוע

דרום

במסגרת העבודות לשיקום המחצבה הנמצאת ממזרח למושב יד נתן בסמוך לשטחים חקלאיים, ישוקמו שני בורות החציבה תוך שימור האיכות הנופית באמצעות נטיעות וזריעה של מינים מקומיים. באתר המשוקם יוקמו שבילים ומסתורי צפיה בציפורים, והוא יקלוט מי נגר

מסביבתו שיאגמו בבריכת חורף בחלקו הדרומי .
האתר יחובר ליער שחר .

הפרויקט נעשה בשיתוף קרן קיימת לישראל ,ומושב יד נתן, מתפרס על פני 120 דונם ,ומתוכנן על ידי ז"ק רייבר אדריכלות נוף.

מחצבות נחל ניצנה

בביצוע

דרום

במסגרת שיקום מחצבות נחל ניצנה יבוצעו עבודות עפר לשיקום טופוגרפי ומילוי בורות החציבה בתחום הנחל, להשבת תוואי הנחל למצבו הטבעי ככל הניתן, לצד התוויית שביל טיול מונגש שיכלול נקודות תצפית לביוון נחל ניצנה.

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית רמת נגב, מתפרס על פני 320,1 דונם ומלווה על-ידי אדריכליות הנוף צופיה רוזנר סלע ואיריס ברנשטיין.

מחצבות גן לאומי צבעי

במסגרת העבודות יבוצע שילוט בכל שטח האתר לרבות בכניסה. השילוט יכלול הסבר מפורט על נקודות שונות במרחב לצד פירוט על התופעות הגיאולוגיות המגוונות הנמצאות בנקודות שונות לאורך הכביש במקום.

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות הטבע והגנים
,ומלווה על ידי משרד המעצבים סטודיו אבידני
,האוצרת שרון עמבר והגיאולוג ד"ר עמיר אידלמן
.

מחצבות גן לאומי צבעי
מכתש רמון - צומת הכניסה

תכנון מוקדם

דרום

תכנון צומת הכניסה מכביש 40 במקטע מכתש רמון לגנים הלאומיים צבעי הרמון ולב הרמון .

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות הטבע והגנים
ומתוכנן ע"י משרד יורובריידג' הנדסת כבישים
ותנועה .

מחצבת צאלים

הכנת תכנית מפורטת - פרסום להפקדה

בתחום השטח המיועד לשיקום נותרו ערמות תפל גבוהות שחוסמות את אפיק הנחל וכן שתי בריכות של מט"ש)מכון טיהור שפכים(צאלים הנטוש. במסגרת התוכנית יבוצע שיקום נופי ועבודות עפר נרחבות להסדרת ופתיחת אפיק הנחל. השטח מיועד בחלקו לשמורת טבע ובחלקו לשטח ציבורי פתוח .

דרום

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית אשכול ,רשות ניקוז שקמה בשור, רשות הטבע והגנים וקיבוץ צאלים, מתפרס על פני שטח של 513 דונם, ומתוכנן על ידי אדריכל הנוף, איתמר בן שדה.

מחצבת נחל ניצנה

הכנ

מחצבת ניצנה היא מחצבה שפעלה בתחום נחל ניצנה. בשטח המחצבה נותרו בורות ,ערמות עודפי עפר וחלוקי נחל. במסגרת עבודות השיקום ימולאו הבורות בנחל ויישמרו ערוצי הזרימה למניעת הצפות, לצד ביצוע עבודות שיקום נופי ואקולוגי, ופיתוח דרך חדשה לתחזוקה וטיולים.

הפרויקט נעשה בשיתוף רשות ניקוז שיקמה בשור, מועצה אזורית רמת נגב ורשות הטבע והגנים, מתפרס על פני שטח של 260,1 דונם ,ומתובנן על ידי אדריכלית הנוף שרון חפר חייקין ורוני חלמיש ממשרד אפיק הנדסה.

מחצבת יסודות

הכנת תכנית מפורטת - דיון בהפקדה

דרום

במסגרת עבודות שיקום המחצבה תגובש תכנית סטטוטורית מפורטת להסדרת ייעודי הקרקע בשטח לרבות הרחבת בית העלמין והסדרת הגישה אליו .

הפרויקט נעשה בשיתוף מועצה אזורית נחל שורק, מתפרס על פני כ - 30 דונם ומתוכנן על ידי אדריכל הנוף, איתמר בן שדה .

מחצבת שדרות

הכנת תכנית מפורטת - הוגשה למחוזית

דרום

אזור חציבה שנמצא בין השכונות המערביות של שדרות לכביש 34. במסגרת התוכנית מוצע לפתחו כשצ"פ)שטח ציבורי פתוח(שיתחבר לרצף שטחים פתוחים המתוכנן לעטוף את העיר. בשלב זה מקודמת תכנית מפורטת לשינוי ייעוד הקרקע מחקלאות לשטח ציבורי פתוח .

הפרויקט נעשה בשיתוף עם עיריית שדרות ,מתפרס על פני 45 דונם, ומתוכנן על ידי משרד אלחנתי אדריכלות נוף .

מחצבת ניצן

תכנון ראשוני

דרום

שיקום מחפורת חול ביישוב ניצן כשטח ציבורי פתוח לטובת התושבים, שיכלול שבילים ,שבילי אופניים, מקומות ישיבה, גינון ומסלול פאמפטראק .

היקף השטח לשיקום הוא 8 דונם. הפרויקט נעשה בשיתוף עם המועצה האזורית חוף אשקלון ומתוכנן ע"י אדריכלית הנוף לי קמחי .

מחצבת יד מרדכי

תכנון ראשוני

דרום

מחצבת כורכר בתחום יער יד מרדכי. המחצבה השתקמה טבעית וסקר אקולוגי העלה כי קיימים בה ערכי חי וצומח. השיקום מתוכנן עם התערבות מינימלית להנגשת המחצבה כמבואה לטיולים ברגל ובאופניים ביער ונקודת שהייה .

היקף השטח הוא 18 דונם, הפרויקט נעשה בשיתוף עם קק"ל ומתוכנן ע"י משרד רימון אדריכלות נוף .

מיתוג הקרן לשיקום מחצבות

במהלך שנת 2202 קיימנו מספר פעולות למיתוג הקרן לשיקום מחצבות לרבות הנכסים הדיגיטליים וסמליל)לוגו(הקרן.

אתר :

www.kash.org.il הקרן

אתר הקרן לשיקום מחצבות החדש מגיש תעודת זהות של הקרן. באתר אפשר למצוא פרטים אודות הקרן כולל המבנה הארגוני ,מדיניות הקרן המבוססת על החוקים והתקנות שבגינם הוקמה הקרן. האתר נותן מידע בסיסי על מחצבות, מחצבים וכו .'

באתר אפשר למצוא את החוברות השנתיות הפורסות את פעילות הקרן. אפשר ללמוד על השיקומים באמצעות הסברים ותמונות. האתר משמש גם לפרסום מכרזים ורישום למאגר היועצים של הקרן.

טרם בניית האתר החדש התקיים סיעור מוחות למיפוי הצרכים הנדרשים לאחריו. בוצע אפיון מחודש לאתר כך שהוא ייתן מענה לצרכים המקצועיים. האתר החדש הוא קל לתפעול ומציג את פעילות הקרן באמצעים חדשים .כל פרויקט מוצג בנפרד ונותן מידע מלא כולל סרטונים ותמונות .

סמליל הקרן:

הלוגו הישן

סמליל הקרן הקודם ליווה את הקרן שנים רבות .במקביל לאפיון מחודש של אתר האינטרנט קיימנו הליך חשיבה לרענון סמליל הקרן .

בבניית הסמליל החדש, הקרן ניסתה לשמור על צביון הלוגו הישן המבוסס על מדרגות החציבה.

צבעי הסמליל המאפיינים את עבודת הקרן – ירוק)לשיקום הנוף – שדות ועצים(,

חום וכתום – אדמה)לצבעי האדמה והחציבה.(

השפה הגרפית של הסמליל באה לידי ביטוי בשפה הגרפית של האתר החדש .

הלוגו החדש

ממחצבות לחוויות

חזון הקרן לשיקום מחצבות קובע כי הקרן תפעל לשיקום מחצבות נטושות, על פי עקרונות פיתוח בר קיימא לטובת רווחת הציבור והסביבה. השיקום יבוצע על פי מדיניות הקרן, בשקיפות ובשיתוף פעולה עם הרשות הציבורית המקבלת את האתר לאחריותה בגמר השיקום.

מתוך הידיעה כי בסיום השיקום חוזרות המחצבות כמשאב לציבור החליטה הנהלת הקרן להנגיש את המחצבות המשוקמות לכלל הציבור במסגרת מאורגנת פעמיים בשנה, בימים בהם הציבור הרחב יוצא לטיולים, בשטחים הפתוחים ,ימי חול המועד סוכות ופסח וזאת בנוסף על כל אתרי השיקום הפתוחים לקהל במשך כל השנה.במסגרת זו החלה הקרן בימי חול המועד פסח וסוכות בפתיחת שני אתרים משוקמים לציבור הרחב הכוללים סיורים חווייתיים המשלבים הכרות עם המקום לצד הסבר מודרך על פעילות הקרן לשיקום מחצבות באופן כללי ומעורבותה באתר באופן פרטני.

ההדרכה בסיורים נעשית על ידי מדריכים מקצועיים ובשיתוף פעולה מלא עם הרשות שקיבלה לאחריותה את האתר לאחר שיקומו.

בשנת תשפ"ב ותשפ"ג נפתחו האתרים מלכיה בצפון, בשטח המועצה האזורית גליל עליון ,מחצבת תום ותומר בדרום, בשטח מועצה אזורית יואב ומחצבת אביטל, פארק וולקני בצפון, בשטח מועצה אזורית גולן.

מחצבת מלכיה: סיורי ההדרכה באתר הציגו את סיפור המגרסה במלכיה, הליך שיקומה ומעורבות הקרן לשיקום מחצבות תוך המחשה של הפעלת המגרסה, ובהמשך תצפית על בקעת קדש וגבול הלבנון.

מחצבת תום ותומר: הסיורים הותאמו למשפחות ובוצעו בשיתוף עמותת התיירות המשוקמת: הסיורים שהיו מותאמים למשפחות החלו בתצפית ממצפה קוניטרה - לעבר מטעי התפוח והדובדבן בעמק קוניטרה והגבול הסורי, המשיכו רגלית לסיור בפארק הוולקני המשוקם המציג תופעות געשיות מרתקות.

של מועצה אזורית יואב. המטיילים נחשפו בסיור לגן הבוטני וזיהוי צמחים הגדלים במקום, הסיפור מאחורי הקמת אתר הזיכרון כגן בוטני לצד הסבר על פעילות המחצבה ושיקומה.

מחצבת אביטל מזרח

חוק חופש המידע

היענות הציבור היתה מרשימה ובכלל הסיורים השתתפו מאות משפחות מכל רחבי הארץ אשר נחשפו לפעילות הקרן לשיקום מחצבות והתרשמו מקרוב משיקום בפועל של האתרים.

האתרים הפתוחים לציבור היו ממותגים והנושא לווה בקמפיין פרסומי בנכסים הדיגיטליים של הקרן והרשויות השותפות וזכה לחשיפה מרשימה.

חוק חופש המידע, התשנ"ח – 1998 קובע כי לכל אזרח ישראלי או תושב, הזכות לקבל מידע בעל אופי פרטי או ציבורי המצוי ברשות ציבורית כמו משרדי ממשלה, רשויות מקומיות ותאגידים ציבוריים .

החוק מונה את סוגי המידע שיש להעמיד לעיון הציבור כגון הנחיות מנהליות שעל פיהן פועלת הרשות הציבורית ושיש להן נגיעה או חשיבות לציבור.

בקשה יש להגיש בכתב לממונה על חוק חופש המידע. מבקש הבקשה לא מחוייב לציין את הטעם לבקשתו.

המידע יועמד לרשות המבקש כפי שהוא מצוי בקרן והיא אינה חייבת לעבד את המידע לפי צרכיו.

הקרן נוהגת לפרסם באתר הקרן תחת חלונית שיקום מחצבות מהן עקרונות הפעולה של הקרן, תקציב הקרן ומדיניות הקרן. כמו כן, הקרן מפרסמת מדי שנה דו"ח פעילות על עבודתה במהלך השנה שחלפה .אפשר למצוא באתר הקרן את החוקים והתקנות על פיהן הקרן מתנהלת ומבצעת את עבודתה.

עיקר הבקשות ע"פ חוק חופש המידע המופנות לקרן עוסקות בתוצאות מכרזים:

שם הזוכה ובאיזה מחיר הוגשה ההצעה .מגיעות גם בקשות למתן מידע על תוכניות עתידיות לשיקום מחצבות בכל הארץ או מידע בנוגע לשיקומים שנמצאים בהליכי תכנון ויש לגביהם התנגדות לשיקום.

בשנת 2022 הוגשו שתי בקשות לפי חוק חופש המידע. הבקשות עסקו בתוצאות מכרזי הקרן בשנה זו. הקרן מסרה את המידע המבוקש על פי חוק חופש המידע.

בהתאם להוראות החוק מונתה מזכירת הקרן כאחראית לטיפול בפניות לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח - 1998 ועל יישום הוראותיו בקרן לשיקום מחצבות.

תנאי להגשת בקשה וקבלת מידע הוא תשלום אגרה.

יש להגיש הפניות למייל הקרן:**office@kasham.org.i**
l

דוחות הכנסות והוצאות

01.01.22 -31.12.22

הכנסות)אלפי שקלים(	
הכנסות מבעלי המחצבות	865,16
הוצאות)אלפי שקלים(	
שיקום מחצבות	940,42
הנהלה וכלליות	727,2
הוצאות אחרות	1

*בהתאם לדוחות הכספיים המאושרים

** הדו"חות הכספיים המאושרים של הקרן לשנת 2202 מפורסמים באתר הקרן לשיקום מחצבות.

112. בחלק זה–

"בעל מחצבה" – לרבות מי שמפעיל אותה למעשה, בין אם ניתן לו רישיון חציבה ובין אם לאו;

"חוק המים" – חוק המים, התשי"ט-1959;

"חוק הניקוז" – חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות, התשי"ח-1957;

"חוק התכנון" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965;

"הקרן" – הקרן לשיקום מחצבות שהוקמה לפי סעיף 120;

"תכנית" – תכנית כהגדרתה בחוק התכנון, תכנית מפעל כמשמעותה בסעיף 62 לחוק המים או תכנית כמשמעותה בסעיף 71 לחוק הניקוז;

"תכנית לשיקום מחצבה" – תכנית הכוללת הוראות לשיקום מחצבה.

311. ראה המפקח שניצול מחצבה פלונית או חלק ממנה הופסק, רשאי הוא להודיע לבעל המחצבה, בהודעה מנומקת, שאתר המחצבה טעון שיקום)להלן - הודעת שיקום(; כן יודיע ברשומות שאתר המחצבה טעון שיקום.

114. **)א(** שר המשפטים ימנה ועדת ערר ויקבע את מושבה.

)ב(ועדת הערר תהיה של שלושה: יושב-ראש הועדה יהיה שופט בית משפט מחוזי, ושני החברים האחרים יתמנו האחד בהמלצת שר הפיתוח והשני בהמלצת שר הפנים.

)ג(ליושב-ראש ועדת הערר יהיו כל הסמכויות הנתונות ליושב-ראש ועדת חקירה לפי סעיפים 9 ו-11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט-8691.

)ד(ועדת הערר לא תהיה קשורה בדיני הראיות אלא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתה.

נספח 1

שיקום מחצבות

חלק י"ג מפקודת המכרות: "שיקום מחצבות"
)תיקון: תשפ"ב(

חלק י"ג: שיקום מחצבות

115. **)א(** הרואה עצמו נפגע בהודעת שיקום וכן בעל הקרקע או חוכרה בחכירה לדורות ,כמשמעותו בחוק המקרקעין,

)1(שיבצע את פעולות השיקום לפי הוראות חוק התכנון , חוק המים או חוק הניקוז , והתקנות והתכניות שעל פיהם, והכול לפי העניין;

)2(שיתחיל בפעולות השיקום תוך שלושה חדשים מיום שהודיע על רצונו לשקם את המחצבה.

)ב(לא המשיך בעל המחצבה את פעולות השיקום בשקידה ראויה או לא סיים אותן תוך התקופה שקבע המפקח, או תשכ"ט-1969, רשאים לערור על ההודעה לפני ועדת הערר.

)ב(ועדת הערר רשאית לאשר את ההודעה בשינויים או בלי שינויים, או לבטלה.

)ג(שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את המועדים והדרכים להגשת ערר לפי סעיף זה ואת סדרי הדין בו, לרבות הוראות בדבר הוצאותיו.

116. **א(** בעל מחצבה שקיבל הודעת שיקום והודיע למפקח תוך חדשיים מיום

קבלת ההודעה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, ישקם אותה, ובלבד–

לא ביצע את פעולות השיקום לפי ההוראות האמורות בסעיף קטן)א)(1(, תהיה רשות שמורות הטבע רשאית לבצע את פעולות השיקום והמפקח יהיה רשאי לדרוש מבעל המחצבה את החזרת הסכומים ששולמו לו על חשבון השיקום לפי סעיף 120)ב)(3(, כולם או מקצתם.

117.)א(לא היתה תכנית שחלה על מחצבה פלונית, או לא כללה תכנית כאמור הוראות בדבר שיקום המחצבה, רשאי המפקח, לאחר

התייעצות עם מנהל רשות שמורות הטבע להכין תכנית לשיקום המחצבה או להורות לקרן, להכין תכנית כאמור.

)ב(המפקח יציין בהודעת השיקום את דרכי העיון בתכנית לשיקום מחצבה.

811. חלפו שלושה חדשים מיום ששלח המפקח הודעת שיקום ולא הוגש ערר ולא הודיע בעל המחצבה שרצונו לשקם את המחצבה בעצמו, וקיימת תכנית לשיקום מחצבה, רשאית הקרן לשקם את המחצבה בהתאם למדיניותה לעניין ביצוע השיקום והשתתפות בהוצאות השיקום שפורסמה באתר האינטרנט שלה; הודיעה הקרן שאין בכוונתה לשקם את המחצבה בהתאם למדיניותה כאמור, רשאית רשות שמורות הטבע לשקם את אתר המחצבה.

911. הוגש ערר על הודעת השיקום, יידחה ביצוע עבודת השיקום, בין בידי בעל המחצבה ובין בידי הקרן או רשות שמורות הטבע, עד לאחר החלטת ועדת הערר, או עד שחלפו חדשיים לפחות ממועד משלוח הודעת השיקום, הכל לפי המאוחר.

120.)א(שר הפיתוח רשאי, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להקים בתקנות קרן לשיקום מחצבות.

)ב(בתקנות כאמור רשאי השר–

)1(לקבוע את הרכב הנהלת הקרן, דרכי עבודתה וסמכויותיה;

)2(לחייב בעל מחצבה לשלם לקרן תשלומים לפי כמות החומר שנחצב בה או לפי סוגי חומר שונים, או לפי אחוזים מהכנסות המחצבה, או לפי קני-מידה סבירים אחרים שייקבעו בין לכלל המחצבות ובין לסוגים שבהן;**)3(** לקבוע הוראות בדבר החזר ההוצאות, בולן או מקצתן, לבעל מחצבה ששיקם אותה בעצמו, או לרשות שמורות הטבע, אם היא שיקמה את המחצבה בהתאם לסעיף 118, לרבות הוראות בדבר תשלום מקדמות.

120א.)א(על אף האמור בסעיף 120, הקרן תעביר לאוצר המדינה סכום של 500 מיליון שקלים חדשים בתוך 45 ימים מיום תחילתו של חוק לתיקון פקודת המכרות)מס' 13(, התשפ"ב-1202.

)ב(בתקופה שממועד העברת הכספים לאוצר המדינה כאמור בסעיף קטן)א(עד למועד השבת יתרת מסגרת ההחזר לפי סעיף קטן)ג(, ישיב אוצר המדינה לקרן, מתוך מסגרת ההחזר, סכומים שישלימו את יתרת המזומן בקרן כך שלא תפחת, בכל עת, מ-50 מיליון שקלים חדשים)בסעיף זה –

כרית הביטחון(,והכול כדי להבטיח שלא תיפגע פעילות הקרן ובהתאם להוראות אלה:

)1(הקרן רשאית להגיש לממונה על התקציבים במשרד האוצר דרישה להשבת הסכום הדרוש לשם שמירת כרית הביטחון)להלן – דרישת תשלום(, אם צפתה כי בשלושת החודשים שלאחר מועד הגשת דרישת התשלום ,ולאחר ביצוע התחייבויותיה הצפויות בתקופה האמורה, תפחת יתרת המזומן בקרן מכרית הביטחון; דרישת התשלום תיחתם בידי חשב הקרן ותפרט את הסכום שנדרש אוצר המדינה להשיב, את יתרת המזומן בקרן במועד הגשת דרישת התשלום ואת הוצאות הקרן הצפויות בשלושת החודשים שלאחר המועד האמור;**)2(** הגישה הקרן דרישת תשלום, ישיב לה אוצר המדינה, ללא דיחוי, את הסכום הנקוב בדרישת התשלום.

)ג( )1(עד יום י"א בטבת התשפ"ו) 13 בדצמבר 2025(, יורו שר האנרגיה ושר האוצר על המועד שבו ישיב אוצר המדינה לקרן את יתרת מסגרת ההחזר, בהתחשב בצורכי הקרן ובצפי הוצאותיה לפי תכנית העבודה הרב-שנתית שלה, ובלבד שמועד ההשבה כאמור יהיה לא יאוחר מיום ל' בכסלו התשצ"ו) 13 בדצמבר 2035(;

)2(לא הורו השרים על מועד השבה כאמור בפסקה) 1(– ישיב אוצר המדינה לקרן את יתרת מסגרת ההחזר לא יאוחר מיום ל' בכסלו התשס"ו) 31 בדצמבר 5302(.

)ד(שר האנרגיה ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה ועד תום השנה הקלנדרית שבה הושבה יתרת מסגרת ההחזר, על יישום הוראות סעיף זה, ובכלל זה על דרישות תשלום שנמסרו ומועדיהן, על הסכום שהושב בהתאם לכל דרישת תשלום ומועד ההשבה וכן על מימוש תקציב הקרן ופעילותה; דיווח ראשון לפי סעיף קטן זה יימסר עד יום ח' בטבת התשפ"ג)1 בינואר 3202(.

)ה(בסעיף זה–

"יתרת מסגרת ההחזר" – מסגרת ההחזר בניכוי כל סכום שהושב לקרן לפי סעיף קטן)ב(כשהוא צמוד למדד ובתוספת ריבית החשב הכללי, ממועד השבתו כאמור עד למועד ההחזר לפי סעיף קטן)ג(; "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "מסגרת ההחזר" – סכום של 500 מיליון שקלים חדשים כשהוא מוצמד למדד ובתוספת ריבית החשב הכללי, ממועד העברתו למדינה כאמור בסעיף קטן)א(עד למועד השבתו לפי סעיף קטן)ג(; "ריבית החשב הכללי"

– ריבית החשב הכללי כמשמעותה בהודעה בדבר שיעור ריבית החשב הכללי כפי שהיא מתפרסמת ברשומות.

בתוקף סמכותי לפי סעיף 120 לפקודת המכרות)להלן - הפקודה(, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת אני מתקין תקנות אלה:

1 . הקמת קרן

מוקמת בזה קרן לשיקום מחצבות לפי חלק י"ג של הפקודה)להלן - הקרן.(

2. הרכב הנהלת הקרן)תיקון: תשנ"ט(

)א(הקרן תנוהל בידי הנהלה בת שמונה חברים)להלן-ההנהלה(, כשהמפקח על המכרות יהיה חבר קבוע בתוקף תפקידו ושבעה חברים נוספים יהיו נציגי המשרדים והרשויות הבאות, וכל אחד מהם יתמנה בידי השר של אותו המשרד או בידי המנהל של אותה הרשות:

)1(משרד התשתיות הלאומיות;

)2(משרד האוצר;

)3(משרד הפנים;

)4(משרד העבודה והרווחה;

)5(מינהל מקרקעי ישראל)להלן - המינהל(;

)6(רשות שמורות הטבע;

)7(המשרד לאיכות הסביבה .

)ב(יושב ראש ההנהלה יהיה נציג משרד התשתיות הלאומיות.

)ג(מרכז פעולות ההנהלה יהיה נציג המינהל.

3 . סדר עבודה של ההנהלה

)א(ההנהלה תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה במידה שלא נקבעו בתקנות אלה, והחלטותיה, יתקבלו ברוב קולות; היו הקולות שקולים, יכריע קולו של היושב-ראש.

)ב(ההנהלה תתכנס אחת ל-60 יום לפחות ונוכחות רוב החברים תהווה מנין חוקי לכל דבר.

)ג(יושב ראש ההנהלה יחד עם נציב המינהל, או יחד עם חבר אחר של ההנהלה שהיא תבחר לכך, יהיו מורשים לחתום בשם ההנהלה על כל מסמך שבתחום סמכותה, לרבות דרישות תשלום לקופת הקרן או הוראות תשלום מקופת הקרן.

תקנות המכרות

תקנות המכרות,)הקרן לשיקום מחצבות(,
תשל"ח 1987

)ד(ההנהלה תנהל פנקסים וחשבונות
ותפרסם ,באמצעות המינהל, דין וחשבון
שנתי על הוצאותיה והכנסותיה .

4 . תשלומים

בעל מחצבה ישלם לקרן את התשלומים המפורטים בתוספת לפי הסוגים והכמויות של חומר שנחצב במחצבה כמפורט בתוספת ובמועדים שייקבעו על ידי הנהלת הקרן.

5 . סמכויות ההנהלה ההנהלה תהיה מוסמכת-

)1(לגבות את התשלומים האמורים בתקנה 4, באמצעות המינהל כנאמן של הקרן ולקבוע מועדים וסדרי גביה לתשלומים אלה;)2(להחליט על החזרת הוצאות שיקום של בעל מחצבה, כולן או מקצתן, שהוצאו לצורך ביצוע תוכנית שיקום לפי סעיף 116 של הפקודה, וכן להחליט על מתן מקדמה לבעל מחצבה, בשיעור שתיקבע, לצורך ביצוע תכנית השיקום כאמור;

)3(לעקוב אחר ביצוע תכנית שיקום שמומנה על פי פסקה) 2(;

)4(להתייעץ עם מומחים כראות עיניה, לבקש הוכחות על הוצאות שהוציא בעל מחצבה ולערוך בדיקות שהיא רואה צורך בהן בקשר להחלטותיה לפי פסקאות) 2(ו)-3(;

)5(לממן הוצאות הכרוכות בהפעלת הקרן.

6 . החזרת הוצאות שיקוםהוצאות השיקום, כולן או מקצתן, יוחזרו לבעל מחצבה בהתאם לאישור שיינתן מראש מאת הנהלת הקרן.

7 . בקשה להחזר הוצאות שיקום

)א(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תוגש להנהלת הקרן על ידי בעל המחצבה לפני שיתחיל בשיקומה .

)ב(בקשה לאישור החזר הוצאות שיקום תכלול-

)1(הודעת השיקום;

)2(תכנית שיקום מאושרת;

)3(הצעה תקציבית לשיקום.

8 . אישור החזר הוצאות הפעולות שבעדן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות הן-

)1(הכנת תכנית שיקום והכנת הצעת תקציב לשיקום;

)2(שיקום פני השטח;

)3(שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

9. השם

לתקנות אלו יקרא "תקנות המכרות)קרן לשיקום מחצבות, תשל"ח- 1978("

תוספת)תקנה 4(תשלומים לקרן

תשל"ח 1987

סוג החומר שנחצב	התשלום לכל טונה באחוזים ממחיר המכירה הממוצע של החומר העמוס על כלי הרכב בשער המחצבה
אדמת מילוי	6.0%
חול	4.0%
כורכר	3.0%
חצץ	1.0%
גבס	0.7%
אבן למוזאיקה	0.3%
חרסית	0.2%
אבן שיש	0.1%
אבן לתעשית הסיד	1.0% ממחיר המכירה של הסיד
אבן וחרסית לתעשית המלט	1.0% ממחיר המכירה של המלט
כל חומר אחר שנחצב	1%

המחיר הממוצע ושיעור התשלום באגורות ייקבעו על ידי הנהלת הקרן, על סמך פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של חודש ינואר וחודש יולי של כל שנה, לתשלום ב-1 באפריל ו-1 באוקטובר באותה שנה.

נספח 4

מדיניות הקרן לעניין החזר הוצאות שיקום של מחצבה

נוסח מעודכן בהתאם להחלטת הנהלת הקרן מיום 17 לנובמבר 2021

פרק א' - כלליהקרן

לשיקום מחצבות

. חלק י"ג לפקודה, כהגדרתה להלן, נושא את הכותרת "שיקום מחצבות" והוא מהווה את ההסדר הראשוני לשיקום מחצבות בישראל, כפי שתוקן בשנת 3791.

. מכוחו של סעיף 120 לפקודה, תוקנו תקנות המכרות)קרן לשיקום מחצבות(, תשל"ח-1978)להלן – "תקנות הקרן"(, המסדירות את תפקידיה של הקרן לשיקום מחצבות)להלן – "הקרן" או "הנהלת הקרן" לפי הענין(ואת דרכי פעולתה .

. הקרן הינה תאגיד סטאטוטורי עצמאי, כשיר לזכויות וחובות[1].

מטרות הקרן

. מטרתה הראשונה והמרכזית של הקרן היא, להבטיח את אפשרות שיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל)לרבות מחצבות ששיקומן עתידי(, באופן שישיב את מקרקעי החציבה למאזן הקרקעי של ישראל. שיקום כאמור יתוכנן ויבוצע, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים.

[1] לעניין אישיותה המשפטית של הקרן והסמכויות המוקנות לה נא ראו פסק דינו של כב' המשנה לנשיאה ריבלין)כתארו אז(ן בעניין בג"ץ 098/30 אדם טבע ודין ואח' נ' שר האוצר ואח'.

. סמכותה של הקרן לממן החזר הוצאות שיקום, קבועה בתקנה 5)2(לתקנות הקרן. הוראת התקנה קובעת כי, הנהלת הקרן רשאית להחליט על החזר הוצאות השיקום, כולן או מקצתן, לשם ביצוע תכנית שיקום לפי סעיף 116 לפקודת המכרות.

" ההסדר הסטטוטורי בנושא שיקום מחצבות נקבע בתיקון משנת 3791 של פקודת המכרות על ידי הוספת חלק יג' לפקודה שכותרתו "שיקום מחצבות". תכליתו של הסדר זה היא לשקם מחצבות לאחר הפסקת פעילות החציבה בהן, כדי לרפא את הפגיעה בנוף הנגרמת עקב פעולות החציבה וכדי לאפשר את ניצול השטח המשוקם לטובת הציבור בהתאם לייעוד הקרקע.[2]

. תקנה 8 לתקנות הקרן מפרטת את סוגי הפעולות, בגינן רשאית הנהלת הקרן לאשר החזר הוצאות ואילו הן:

1.6 הכנת תכנית שיקום.

2.6 הכנת תקציב לשיקום .

3.6 שיקום פני השטח.

4.6 שינוי פני השטח לצורך שיקומו.

. תקנה 6 לתקנות הקרן, מאפשרת לקרן לקבוע כי, לא תשתתף כלל במימון פרויקט שיקום .

בהתאם להוראת התקנה האמורה, רשאית הקרן לממן, באופן מלא או חלקי, פעולות הנכללות בגדר אחת או יותר מהפעולות המפורטות במסמך מדיניות זה. לחלופין לקבוע כי לא תשתתף כלל במימון השיקום.

. הגדרות

למונחים המפורטים להלן תהיה במסמך זה המשמעות הרשומה בצידם:

"הפקודה" – פקודת המכרות]נוסח חדש[

" המפקח - " המפקח על המכרות אשר מונה על פי הוראות סעיף 4 לפקודה.

"הודעת שיקום" - כהגדתה בסעיף 113 לפקודה.

[2] עת"מ)ירושלים(962/70 התאחדות קבלני התשתיות ומפעילי הצמ"ה נ' הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים ואח'. פסק דינו של כב' השופט יונתן עדיאל.

"חוק התכנון" – חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965

"חוק הניקוז" - חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, תשי"ח-7591.

" מחצבה - " מקום המשמש לכרייה ולחציבה של חומרי גלם ויכול שיכלול מתקנים;

"כריה" – פעולת כריה ואיסוף של חול וחומר ואדי. מובהר כי מסמך זה אינו מתייחס למכרות ו/או לפעולות המבוצעות במכרה .

"מיצוי חומר גלם- ניצול מיטבי של חומרי הגלם בשטח המחצבה .

"מתקנים- " מתקנים להפקת חומרי גלם ולטיפול בהם, וכן מערכי גריסה וניפוי, מיון ומיחזור של פסולת בנין ועודפי עפר .

"שיקום מחצבה" – פעולות בשטחה של מחצבה או בשטחו של תחום השפעה כהגדרתו להלן, שנועדו להתאמת פני השטח שהופרו, עקב פעולות כריה וחציבה ופעולות הכרוכות בהן או הנלוות להן, לצורך התאמתן לייעוד הקרקע החדש, כפי שנקבע בתוכנית תקפה כדין, במטרה לשקם את פני השטח ולהשיב את המקרקעין למאזן הקרקעי של המדינה .

שיקום מחצבה יכול שיהיה אקסטנסיבי או אינטנסיבי בהתאם לשיקולי תכנון ומאפייני המחצבה והאזור בו היא מצויה והוראות התכנון החלות על השטח ויכול שיהיה שיקום אקולוגי .

שיקום אינטנסיבי – יכלול בין היתר, שינוי והתאמת פני השטח לייעודם החדש, הסדרת מפגעי בטיחות ופעולות התואמות את הוראות מדיניות הקרן כפי שהיא מפורטת כאן, בהתאם להחלטות הנהלת הקרן .

שיקום אקסטנסיבי - יכלול פעילות מזערית להסדרת פני השטח בדגש על בטיחות, תוך השארת מרבית "עבודת השיקום" או
כולה לאיתני הטבע. שיקום כאמור יכול שיבוצע במלואו, במקרים מתאימים, באופן טבעי וללא התערבות מלאכותית.

"חציבה משקמת" – פעולות כריה וחציבה וכל הכרוך בהן, המבוצעות במסגרת פעילות שיקום מחצבה כהגדרתו לעיל, ונועדו להשלמת מיצוי חומרי הגלם מחד ולקידום הסדרת פני השטח במסגרת עבודת השיקום מאידך ,והכל בהתאם לתוכנית שיקום ועל פי האמור בסעיף 9 להלן במסמך זה .

"מימון - " בכל מקום במסמך זה, בו נזכרת אפשרות של מימון מלא או חלקי של הקרן, יבוצע המימון בדרך של ביצוע בפועל של העבודות הנדרשות, על ידי הקרן באמצעות בעל זכות הסירוב הראשון או באמצעות הזוכה במכרז שערכה הקרן, לפי העניין. בכל מקרה, לא תממן הקרן אלא פעולות לשיקום מחצבה שבוצעו על ידה באחת משתי דרכים אלה, על פי תוכנית שיקום שאושרה על ידה או כל חלק מתוכנית כזו .

"תחום השפעה" - שטח המקיף מחצבה כפי שנקבע בתכנית מפורטת לכרייה ולחציבה, שבתחומו מוטלות הגבלות על השימושים המותרים כתוצאה מהקמת המחצבה והפעלתה .

"תוכנית שיקום" – תוכנית מאושרת ותקפה החלה בשטח מחצבה ו/או בתחום השפעה ,אשר קובעת ייעוד חדש לשטח[3], לאחר סיום פעולות הכרייה והחציבה והיא אחת מאלה:)1(תוכנית על פי חוק התכנון, מכוחה פועלת ו/או פעלה המחצבה, ככל שהיא כוללת הוראות לשיקום המחצבה ו/או כל חלק ממנה) ;2(תוכנית

[3] למעט בהתייחס לשטח של רצועת נחל, הנזכר בהמשך הסעיף, אשר ביחס אליו אין נקבע ייעוד חדש אלא מבוצעת הסדרה של תוואי הנחל .

לשיקום מחצבה שהוכנה על פי הוראות חוק התכנון וממנה ניתן
לגזור היתרי בניה ;
)3(תוכנית החלה ברצועת נחל שהיא מקרקעי יעוד ואשר אושרה לפי חוק הניקוז[4].

. תנאי מוקדם לבחינת אפשרות שיקומה של מחצבה או כל חלק ממנה ע"י הקרן, הוא הודעת המפקח להנהלת הקרן, אודות הסכמתו לביצוע השיקום נוכח מיצוי חומרי הגלם במתחם החציבה המדובר . לחלופין – ככל שנותרה יתרת חומרים לחציבה, בתנאים או בנסיבות בהם סבור המפקח כי לא קיימת אפשרות מעשית להשלמת החציבה הנדרשת – תותנה פעילות השיקום בביצוע "חציבה משקמת "בתנאים ובכמויות אותן יקבע המפקח, ובכפוף לקבלת רישיון חציבה מתאים שיוצא על ידו או לחלופין בפטור מרישיון כאמור, הכל לפי שיקול דעתו של המפקח .

. מזכירות הקרן תבדוק האם קיים תכנון תקף, המאפשר ביצוע עבודות שיקום. עוד תבדוק מזכירות הקרן, האם בעלי הקרקע מסכימים לביצוע שיקום על פי התכנון הקיים או לחלופין, מבקשים לתקן את התוכנית הקיימת ו/או להכין תוכנית אחרת .

. היות ומשאבי השיקום מוגבלים, מעצם טבעם, יש לתעל את משאבי הקרן באופן שיבטיח את האפשרות לפעול לשיקומן של כלל המחצבות הנטושות בישראל, בין באמצעות הקרן ובין באמצעות אחרים .

. כל בקשה לשיקום מחצבה, תסווג על ידי הקרן בהתאם לייעוד החדש של השטח. תערך אבחנה בין ייעוד למטרות כלכליות/מסחריות ו/או למטרות תעשייה לעומת ייעוד למטרות ציבוריות ו/או שיקום נופי. בהתאם לסיווג זה תקבל הקרן את החלטותיה על פי המדיניות המנחה להלן. בשטחים שייעודם משלב כמה תכליות, תשקול הקרן אפשרות של שיקום החלקים המיועדים לשימושו של הציבור הרחב, מקום שתמצא לנכון לערוך אבחנה כאמור .

[4] הוראות חוק הניקוז קובעות את סמכויותיה של ועדת תכנון מחוזית המסורות לה מכח פקודת בנין ערים 1936 אשר בוטלה בהתאם להוראת סעיף 270 לחוק התכנון אשר החליף אותה. ניתן לראות תוכנית ניקוז כעומדת בדרישתו של סעיף 711 לפקודה לעניין היותה תוכנית שיקום.

. החלטותיה של הקרן, כפי שהן מפורטות במסמך מדיניות זה, הינן החלטות עקרוניות, אולם ביצוע בפועל של פעולות שיקום במחצבה נתונה, מותנה בהתקיימם המצטבר של כלל התנאים המוקדמים להלן:

1.13 קיומה של תוכנית שיקום. בהעדר תוכנית שיקום, רשאית הקרן ליטול על עצמה את הכנתה של תוכנית כאמור, לאחר ובכפוף לקבלת הסכמתו של המפקח, במסגרת תפקידו כחבר בהנהלת הקרן. פעילות השיקום תבוצע בהתאם לתוכנית, לאחר אישורה ובכפוף לו .

2.13 קבלת הסכמתו של בעל הקרקע לביצוע פעולות השיקום על פי תוכנית השיקום.

3.13 קבלת אישורו המוקדם של המפקח, כמפורט בסעיף 9 לעיל.

4.13 לשם ביצוע עבודות שיקום)להבדיל מפעולות תכנון(תידרש בנוסף, הודעת שיקום כהגדרתה בסעיף 8 לעיל.

פרק ב' - תכנון השיקום

. הקרן תשתתף במימון בדיקות, סקרים ומחקרים, ככל שהם דרושים לפי שיקול דעתה, לעניין שיקומה של מחצבה מסוימת או לשיקומן של מחצבות מסוג מסוים, או לאופן הביצוע המיטבי של עבודות שיקום מסוג מסוים. הנהלת הקרן תאשר מימון לעניין זה בכפוף להוראת תקנה 5)4(לתקנות, לרבות סמכויות עזר הנגזרות ממנה. הפעולות המנויות בסעיף זה תוגדרנה כפעולות תכנון, לעניין סעיף 4.13 לעיל.

. הקרן תשתתף במימון הכנתן של תכניות שיקום בכל רמות התכנון, לרבות הכנת נספחים נדרשים ו/או מסמכים מקצועיים נלווים על פי דרישות וועדות התכנון או גורם מקצועי מוסמך על פי כל דין. ככלל, אין נדרשת הכנת תסקיר השפעה על הסביבה במסגרת תוכנית שיקום, נוכח מהותו של השיקום כפעולה המיטיבה עם הסביבה. עם זאת, מקום שהדבר יידרש לשם מימוש אפשרות השיקום, תהיה הקרן רשאית להחליט להשתתף במימון תסקיר כאמור או בהכנת מסמך סביבתי

לפי העניין. בנוסף, הנהלת הקרן תשמור לעצמה שיקול דעת לממן נספחים נדרשים, כגון נספח תחבורה או נספח ניקוז, או ייעוץ אקולוגי, מקום בו התוכנית מייעדת את השטח לצרכי ציבור, להבדיל מצורך מסחרי ו/או כלכלי. בכל מקרה, השתתפותה של הקרן בהכנת מסמכים ו/או בייעוץ כאמור, תהיה רק במקום שבו, לדעת הנהלת הקרן, משרתים נספחים אלה, באופן ישיר, את תכלית השיקום.

. בהמשך לאמור בסעיף 15 לעיל, הקרן תשתתף במימון הכנת מסמכי תכנון ותקציב שיקום לפי הפירוט להלן:

1.16 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-5691.

2.16 תכנית שיקום, על פי הוראות חוק הניקוז.

3.16 תכניות עבודה מפורטות לביצוע השיקום.

4.16 נספחים תכנוניים/גיאולוגיים/סביבתיים הנדסיים נדרשים לביצוע השיקום, כמפורט להלן.

1.4.16 חוות דעת מקצועיות נדרשות.

2.4.16 אומדן מתכנן.

3.4.16 מפרטים טכניים.

4.4.16 תכניות עבודה מפורטות.

5.4.16 כתבי כמויות.

6.4.16 מסמכי מכרז על נספחיהם.

פרק ג' - בחינה מקדמית של השתתפות הקרן במימון השיקום

הנהלת הקרן תשקול בין היתר גם את השיקולים הבאים, בטרם תכריע אם לאשר את השתתפות הקרן במימון וביצוע פרויקט שיקום פלוני אם לאו:

. אפשרות שיקומו של השטח ב"שיקום טבעי", על ידי תהליכים טבעיים ללא צורך בהסדרה מלאכותית, באופן המתאים לטבעו ומיקומו של השטח ולייעודו העתידי .

. מידת ההיתכנות המעשית של ביצוע הפרויקט, ללא מימון הקרן ו/או במימון חלקי של הקרן, ביחס להיקף המימון המבוקש ממנה. הנהלת הקרן תהיה רשאית לצמצם ואף לבטל את השתתפותה במימון פרויקט שיקום, אשר בחינתה מצביעה על קיומה של אפשרות מעשית כי יבוצע גם ללא השתתפותה .

. בנוסף ובהמשך לאמור בסעיף 12 לעיל ובסעיף 18 לעיל, הנהלת הקרן תבחן במסגרת שיקוליה, מהו ייעודו התכנוני החדש של השטח המיועד לשיקום. תערך אבחנה בין יעוד ציבורי לשטח ציבורי פתוח ו/או יעוד ציבורי אחר, לרבות שיקום נופי ובין יעוד מסחרי ו/או יעוד לתעשייה. הנהלת הקרן תשקול באהדה השתתפות בהיקף גדול יותר, בפרויקטים לשיקום שייעודם החדש הוא ציבורי.

. ככלל, ביצוע שיקום יותנה בקיומו של גורם-אחראי אשר ייטול על עצמו מחויבות ברורה ותקפה למימון הוצאות התחזוקה של השטח, לאחר גמר ביצוע השיקום, בהתאם לאופי התחזוקה הנגזר מאופיו של השיקום, היקפו והשימושים העתידיים להם הוא מיועד, וכן לאחריות הכוללת לשטח המשוקם ,לשוהים ולמבקרים בו, ואשר חתם עם הקרן על הסכם, בנוסח שאושר על ידי הקרן, הכולל התחייבות לרכישת פוליסות הביטוח הנדרשות.

פרק ד' –שיעור ההשתתפות במימון וביצוע פרוייקט שיקום

. אישור המימון יתייחס אך ורק לסעיפים מוגדרים מראש, הכרוכים בביצוע תכנון ו/או ביצוע השיקום בפועל, בהתאם לעקרונות מסמך מדיניות זה, כפי שיושמו בפועל על ידי הנהלת הקרן. בנוסף, יקבע אחוז ההשתתפות של הקרן, באותם הסעיפים שמימונם אושר. אחוז המימון יכול

שיהיה זהה לכלל הסעיפים ויכול שישתנה ביחס לסעיפים מסוימים. כמו כן, המימון הכולל או מימונם של סעיפים מסוימים, יכול שיהיה מותנה בקיומם של תנאים מוקדמים.

. שיעור השתתפות הקרן בסעיפי ההשתתפות שלה בתקציב השיקום, יקבע, בין היתר בהתחשב בהיקף המימון של הקרן בפרויקט כולו. ככל שהיקף ההשתתפות של הקרן במימון הפרויקט כולו יהיה נמוך יותר, תשקול הנהלת הקרן באהדה, הגדלת היקף המימון בסעיפים שאושרו על ידה.

. הנהלת הקרן תהיה רשאית, מקום שמצאה לנכון לעשות כן, להגביל את היקף השתתפותה במימון הפרויקט, בסכום נומינאלי ולקבוע כי בכל מקרה, תקרת המימון של הקרן לא תעלה על סכום שנקבע מראש. הודעה בדבר קביעת התקרה כאמור, תימסר לכלל הגורמים המעורבים במימון פרויקט השיקום, טרם תחילת ביצועו.

. בהתייחס לשיקום שטח המיועד למטרה ציבורית - הנהלת הקרן תעשה מאמץ לאתר גורמים נוספים אשר ישתתפו במימון השיקום ו/או בתחזוקתו.

פרק ה' – קביעת סוגי העבודות והשירותים שהקרן תשתתף במימונם

להלן סוגי העבודות והשירותים שהקרן רשאית להשתתף במימונם, בהיקף ובתנאים שיקבע על ידה:

. ביצוע עבודות שיקום נופי תוך שימוש בחומרי גלם משטח המחצבה ו/או חומרי גלם מובלים)לרבות מעובדים(, על פי תכנית שיקום. ככלל, לא יובאו חומרים לצורך מילוי בורות החציבה, אלא לכל היותר לשם תיקון המפלסים.

. הקרן תעודד ניצול חומרי גלם קיימים בשטח המחצבה לשם ביצוע השיקום, לרבות כאלה הדורשים עיבוד לשם התאמתם לצרכי ביצוע השיקום.

. הקרן תתיר חציבה משקמת לצרכי ביצוע השיקום, מקום שהדבר תואם את תוכנית השיקום, בכפוף לקבלת אישורו המקצועי של המפקח.

. ביצוע עבודות תשתית ו/או הסדרת דרכי גישה לאתר המשוקם)לרבות הנחת מצעים וסלילה(, כאשר המדובר בשטח המיועד למטרה ציבורית ועתיד לשמש את כלל הציבור. "תשתית" לעניין סעיף זה משמעה: סלילת דרכים ו/או ביצוע התשתית לשם הנחת קווי ביוב וניקוז ו/או קווי מים ו/או חשמל ובלבד והיא חיונית לקיום הפרויקט ונדרשת בשיעור מידתי ביחס להיקף הכספי של עלות הפרויקט בשלמותו.)"עלות הפרויקט" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון עלות הפרויקט בלבד(. סעיף זה כפוף לאמור בסעיף 92 להלן.

. ככלל, בכל הנוגע לביצוע עבודות תשתית, כהגדרתן בסעיף 82 לעיל, הקרן תתמקד בביצוע עבודות העפר הנדרשות בלבד. הנהלת הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך, בהתייחס לשטחים המיועדים לשימוש ציבורי, בלבד.

. ביצוע התאמות נדרשות לשם הנגשת האתר המשוקם לטובת אנשים עם מוגבלות.

ביצוע עבודות גינון והשקיה לרבות התקנת מערכת השקיה.

. ביצוע עבודות הנדרשות לצרכי בטיחות המבקרים באתר, לרבות אך לא רק: יישור פני השטח, ייצוב המדרונות, הקמת גדרות, הצבת שילוט מתאים, כיסוי בורות ו/או מקורות מים וכל עבודה ו/או פעולה אשר לגביהן השתכנעה הנהלת הקרן כי יש בהן צורך בטיחותי.

. במקרים מיוחדים, בהם האתר המשוקם מצוי בסביבת מגורים או בסמוך לה, והקרן השתכנעה כי, מטעמי בטיחות הציבור דרוש להתקין תאורה, לרבות תשתית החשמל התומכת בכך, ועוד השתכנעה כי אין ביכולתו של הגוף המנהל את המקרקעין לממן זאת ו/או למצוא מקור מימון חיצוני לכך, תשתתף הקרן בעלות התקנת התאורה על כל הכרוך בה, במידה המזערית ההכרחית הדרושה מטעמי הבטיחות, והכל לפי שיקול דעתה של הקרן.

. טיפול בסילוק צמחיה המוגדרת כ"מין פולש", ככל שהיא כלולה ברשימת המינים הפולשים שהוכרה ע"י הקרן, כפי שתעודכן מעת לעת, וככל שיש בכך כדי לתרום להצלחת ביצוע השיקום ו/או תחזוקתו לאורך זמן. עבודות ופעולות על פי סעיף זה תוגדרנה כעבודות שיקום לעניין התנאים המפורטים בסעיף 31.4 לעיל.

. במקרים מיוחדים, הנהלת הקרן תהיה רשאית, על פי שיקול דעתה, לאשר ביצוע עבודות הדרושות למניעת עיכוב משמעותי של אפשרות השיקום של המחצבה, ובלבד שעלות עבודות אלו לא תעלה על כרבע מעלות ביצוע השיקום המתוכנן.)"ביצוע השיקום" לעניין סעיף זה פירושו, חלקה של הקרן במימון ביצוע השיקום בלבד(.

35. . באתרים המיועדים לשיקום למטרות מסחריות ו/או לתעשייה, הנהלת הקרן תשקול להשתתף בביצוע חלק מעבודות העפר בלבד, בין היתר, בהתחשב בסדרי העדיפות שלה ובתקציבה.

. כלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון פעולות הנדרשות לצורך ניקוי ו/או סילוק פסולת שנשפכה באתר של מחצבה נטושה. הקרן תהיה רשאית לחרוג מהנחיה זו, במקרים בהם תמצא הצדקה מיוחדת לכך ובלבד שימצא מקור נוסף אשר ישתתף במימון הטיפול הנדרש בפסולת.

. כלל, הקרן לא תממן ולא תשתתף במימון שיקום מחצבות עתיקות, כמשמעותו של המונח "עתיקה" בחוק העתיקות, למעט השתתפות במקרה בו נדרש שיקום בשל פגיעה סביבתית -נופית או בטיחותית.

. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון פעולות שימור מבנים ומתקנים, והצגת היסטוריית החציבה במחצבות, הכל בתנאים ובהיקף שיקבעו על ידי הנהלת הקרן לפי שיקול דעתה.

. הנהלת הקרן תשקול השתתפות במימון שילוט הכוונה וכן שילוט הדרכתי באתרים ששוקמו על ידה, ככל שסברה ששילוט כאמור הינו השלמה נדרשת להסברת פעולת השיקום ו/או הערכים המצויים באתר שנחשפו ו/או הוצגו בעקבות השיקום ו/או לעבודה שביצעה הקרן במקום. עצם ההשתתפות במימון כאמור, לרבות התנאים לו והיקפו, יקבעו על ידי הנהלת הקרן על פי שיקול דעתה ובאפשרות המימון על ידי גורם חלופי. בכל מקרה תממן הקרן שילוט מתאים, לפי שיקול דעתה, המציין את ביצוע עבודות השיקום על ידי הקרן.

. הקרן תשקול השתתפות במימון אמצעי הצללה, הצבת שולחנות וספסלים, מקום בו סברה שהמדובר בצורך חיוני לפעילות באתר המשוקם, ובהעדר מקור מימון זמין חלופי לביצועו, או בהתקיים נסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות זאת, לפי דעתה, והכל ובלבד שהמדובר באתר הפתוח לרווחת הציבור.

. הקרן תשתתף, בתנאים ובהיקף לפי שיקול דעתה, בשיקום מחצבות החושפות תופעות טבע ייחודיות תוך השתתפות במימון הצגתן.

. הקרן תשקול להשתתף במימון שימושים דקורטיביים בקירות מחצבה ואלמנטים קישוטיים, במקום המיועד לקהל הרחב ובלבד שהדבר תואם את תוכנית השיקום.

. הקרן תממן שיקום מחצבות באפיקי נחלים וסביבתם, בהם התבצעה כרייה או חציבה, לרבות בנית גביונים ורכישת חומר הגלם לביצוע השיקום והובלתו לאתר, מקום שהדבר נדרש. היקף השתתפותה של הקרן בביצוע שיקום כאמור, תעשה בהתחשב באמות המידה המפורטות לעיל ותוך התחשבות באמצעי המימון של רשויות הניקוז.

. הקרן תממן הקמת תשתית למגרשי ספורט פתוחים, ברשויות מקומיות השייכות לאשכולות 1, 2 ו- 3 במדרג הסוציו אקונומי שקבע משרד הפנים, תוך התחשבות באמצעי המימון העומדים לרשות הרשויות בין היתר לעניין דרישות התחזוקה של מתקני הספורט.

. הקרן תממן הקמת תיאטרון פתוח תחת כיפת השמיים, תחת מגבלות תכנון שקבעו ועדות התכנון ובלבד שימצא גורם מתאים, להנחת דעתה של הקרן, אשר ייטול על עצמו את המחויבות לתחזוקת התיאטרון למשך 52 שנה לפחות.

more & אשדר

בע לקהילה

office@kasham.org.il

הט 073-3429538 125, דרך מנחם בגין

מחזירים את

ת"א